

872

64

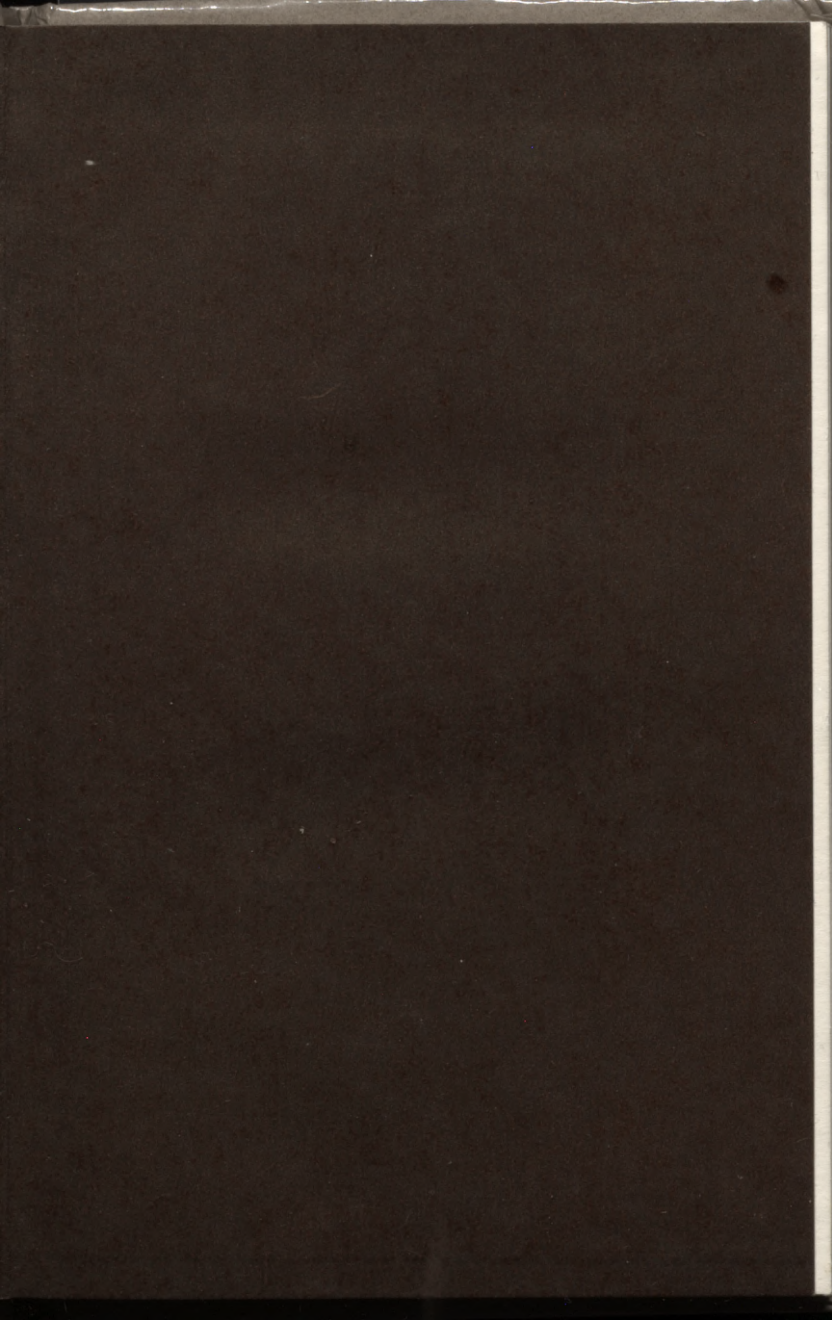
Ludmila

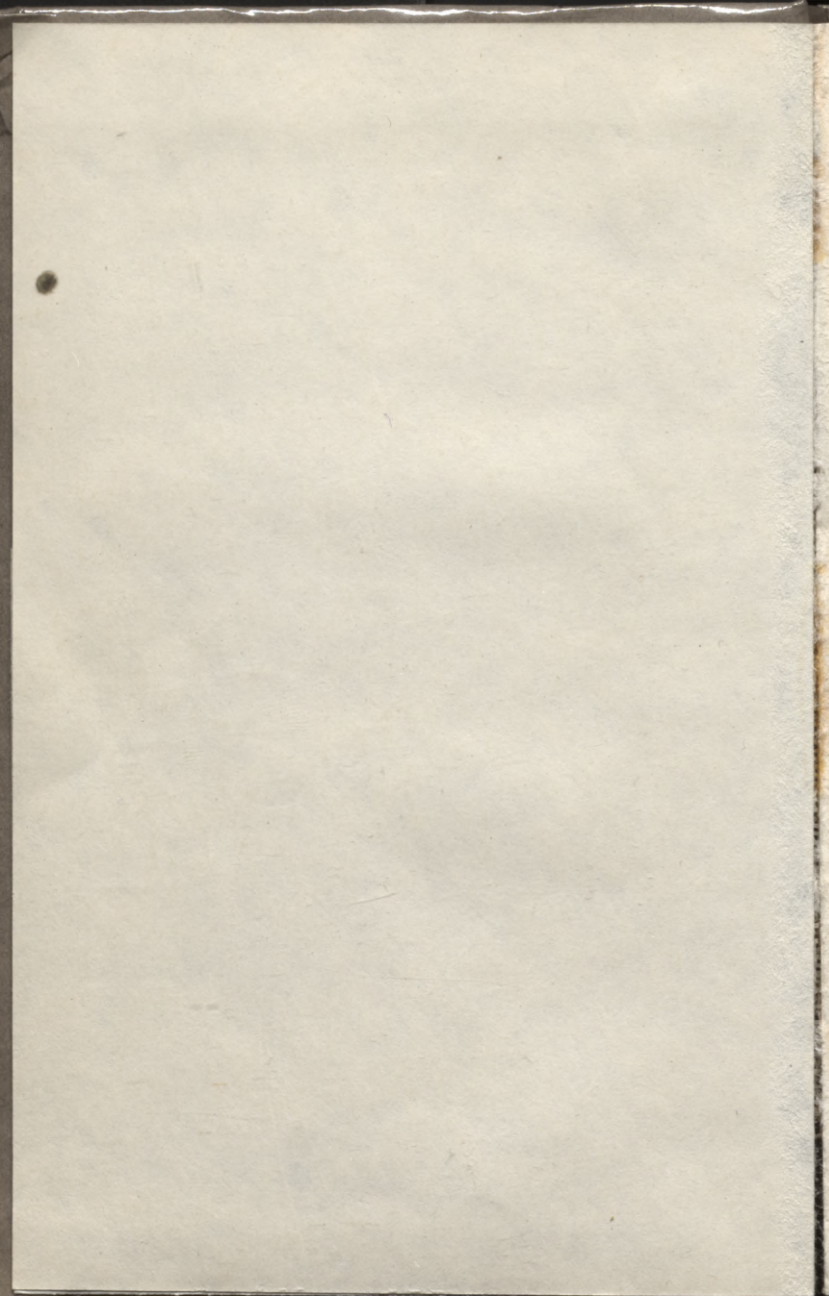
AZAROVA

Magnētiskais Māras ezers

87-20.291

Ludmila
Azarova

MAGNĒTISKAIS MĀRAS EZERS

L $\frac{87-2}{64}$

Ludmila

84(2=Pyc)7

AZAROVA

Magnētiskais Māras ezers

DZEJOĻI

RĪGA «LIESMA» 1987

84K7—5
Az190

0308036744

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

~~87~~

Людмила Азарова

ОСТРОВ

Рига «Лиезма» 1985

Sastādījis Māris Čaklais

No krievu valodas atdzejojuši
Ojārs Vācietis un Māris Čaklais

Mākslinieks Juris Petraškevičs

Vilhelma Mihailovska fotoportrets

A $\frac{4702010200-162}{M801(11)-87}$ 85—87

© Tulkojums latviešu valodā,
sastādījums, ilustrācijas,
izdevniecība «Liesma», 1987

MAGNĒTISKĀ EZERA KRASTĀ

Vai jūs zināt, kur Rīgā ir Kaķusēkļa dambis! Nē! Un kas ir Johans Kristofs Broce! Kaut kur dzirdēts, bet precīzi nevarat pateikt... Tā!

Mūsu dzejnieki tādas lietas var pajautāt Ludmilai Azarovai — dzejniecei, kura dzīvo Rīgā un dzejo krievu valodā.

Ir taču tā: mēs kādas vietas, ielas, mājas esam tā saistījuši ar noteiktu cilvēku, ka sakām «Raiņa priedes», «Čaka nomales» etc. Kad, pie Arkādijparka no tramvaja izkāpis, es devos pa Altonavas ielu uz augšu, šī aleja starp balto mūri un Māras dīķi vienmēr slēpa iespējamību, ka tur tūlīt, tūlīt parādīsies Ojārs Vācietis un Ludmila Azarova pelēkrūtotos rudens mēteļos. Te viņu mājas, te pie viņiem atnāca pasaule, no šejienes pasaulē aizgāja viņu dzejoli, domas, darbi.

Zinot abu šo dzejnieku rakstītā lielāko daļu, visa apkārtnē liekas tik pazīstama, ka ikvienai vietai varētu atrast pa rindai, katram dzejolim — pa apkārtnes bildei.

Vienrudē, kad tikko biju atdzejojis Ludmilas Azarovas «Rudens efīdes», man iznāca iet pa Altonavas ielu. Māras dīķis spīdēja, atvasaras saules glazurēts, pelēkais, nolupušais mūris likās baltāks nekā citkārt, koki, pirmo

salnu aprauti, centās pārsteigt cits citu aiziešanas kvēlē, un tas viss bija tik zināms, tik pazīstams. Un tad es atcerējos: nupat taču biju atdzejojis «Rudens eņģeļus». Priekšstats bija no furienes.

Viņas un Ojāra Vācieša Pārdaugava ir vesela planēta, kas vēl jāatklāj ne tikai literatūrpētniekiem, bet arī daudziem Pārdaugavas iedzīvotājiem.

Dzejnieki dažādi veido savu pasauli — vienam vajag pavisam niecīgu impulsu, kairinājumu, lai viņa safrauktajā fantāzijā jau rosītos jauns redzējumslānis. Ludmilas Azarovas dzejas pasaules viena šķautne ir Rīga — Rīga kustībā, pārvērtībā, notvertā Rīga. Ne vienmēr vārdā nosaukta, pat ne vienmēr par Rīgu dēvēta, bet vienmēr Rīga ar savu raksturīgo īpatnību, ar savu faktūru.

Bet arī daba Azarovas dzejā ir dziļi personificēta, daba ir tāda pati dzīva būtne kā mēs visi, un dabas norises parādās tāda paša prieka, bēdas, traģisma un komisma piesēklotas kā cilvēkdzīves notikumi. Dabas mūžīgās pārmaiņas dod tādu optimismu, ka liekas jau nepelnītas. Zem rudenī degošiem kokiem ir jāiet piesardzīgi, jārunā čukstus, jo «citādi dzeltenie miljoni nobruks kā lavīna kalnos — neizlīdīs!»; mazais kastanēns, «lielais rīma», ir nosmērējies ar olas dzeltenumu «līdz ausīm»; koki pavada cilvēku līdz pašām mājām un sauc vēl pa gabalu, lai atnāk no rīta paņemt viņu drēbes no zemes: «Mēs miegam cieet.»

Pārstāstot vispirms jau zūd dzejas spriegums, var to saukt arī par iekšējo rītmu, zūd tas, kas dzeju padara par dzeju. Ludmilas Azarovas dzejoji nav gludi noēvelētas četrināžu kastītes, nav vecformu suvenīrlādītes, bet nav arī nenosakāmi veidojumi, kurus tikai paša autora prefenciozitāte mēģina uzstatīt par dzeju. Gan Ludmilas Azarovas četrindes, gan iekšēju atskaņojumu piesildītie brīvie veidojumi, gan tradicionālais brīvais pants turas vienā rītmiskā, elastīgā stiegrojumā. Un to notur ne tikai

emocija, ne tikai kompozicionālā loģika, to notur tvirta emocionālā doma.

Ir dzejnieki, kas visu dzejoli sacer galvā, viņiem papīrs vajadzīgs, tikai lai fiksētu rezultātu, ir tādi, kam papīrs palīdz novest impulsīvo emociju līdz rezultātam, bet ir arī tādi, kas bez papīra nevar radīt ne rindu. Un patiešām — tā ir aizrautīga māģija, kur caur neprecizitāšu un aptuvenības brikšņiem cauri laužas īstais dzejolis. Man vienmēr patīcis literatūras muzejos skatīt šo garīgās neizbēgamības procesu — un ne tikai muzejos. Ludmila Azarova vāc rokrakstus; viņai dzeja nav tikai skaniskais, priekšā nolasāmais. Viņas dzejoļu grafiskais izveidojums vien man sagādā gandarījumu atdzejojot, tik cieši tas saturiski saistīts ar ik rindu, ik domu. Atdalīti atsevišķā rindā tiek nevis kādi gadījumvārdi, bet gan nepieciešamie atdalāmie; ja saturiski vajadzīgs blīvēt, rinda pagarinās, top smaga, dziļjūtama.

Ludmila Azarova balstās uz pašas vērojumu, uz vērojuma precizitāti. Bet šis precīzums nepaliek tikai dabiskā redzējuma robežās, caur metaforu tas pārtop mākslas fakts, un tad «menzūrā kliežs ūdens, no forņa smilšu graudiņš gāžas...».

Viņai patīk sajaukt laikus, norises, parādības, lai iegūtu reljefāku, dzīvāku, būtiskāku skatu. Vecrīgā, šai «lielajā istabā», kas «senlaicīgi mēbelēta», «raganas skrien violetas no rešoriem pa logiem gaisā».

Pilsētas cilvēks iemācās cienīt katru stādiņu, katru kaķi, katru dzīvības krislīti. Nez vai, dzīvojot diža meža malā, Ludmila Azarova tik rūpīgi, tik saudzīgi, gādīgi apmīļotu katru kociņu, pamanītu, samanītu visu, kas ar viņiem notiek. Pret koku kā pret bērnu — tāda ir šī attieksme.

Ludmilai Azarovai tuvs Johans Kristofs Broce ar savu nemītīgo uzzinātdziņu, nofiksētprasību, ar savu skrupulozo interesi par lielpilsētas faktūru. Azarova mēģina šo faktūru atklāt no iekšienes, arī vēsturiskos ekskursos un sastatī-

jumos, un viņai tas izdodas cilvēciski, bez patētikas un kompleksiem.

Pavisam īpaša grāmata, viens no mākslinieciski spēcīgākajiem pienesumiem tautu draudzības un savstarpējās bagātināšanās virzienā ir Ludmilas Azarovas grāmata «Spēcīgs latviešu akcents». Imants Ziedonis ievadā rakstīja: «Ludmilas Azarovas grāmatas piesaista ar nopietnību, cieņu, ar kādu arī nākas iedziļināties citas tautas garīgajā bagātībā. Tā ir uzticības, uzticēšanās dzeja, un tā savukārt modina uzticību un draudzību.» Abu tautu, abu kultūru sanestā zemē iestrādāti Ludmilas Azarovas dzejas gaudi.

Dzejnieces uzmanību piesaista īstais, nenogludinātais, nenolīdzinātais. Jo ikdienu taču uzzied caur īpatnību. Kaut vai tādos īpatņos kā vecais dārznieks dzejoļī «Jukušais dārznieks», kas katrā pilsētas akmeņspraugā cenšas ieaudzēt puķīti, kaut māllepīti. Dzejoļa gaitā sadzirdam raksturīgos garāmskrējējautiņu spriedumus («Tas tāpēc, ka nav ko darīt», «Lai jau, kas ta man», «Bet vajadzētu kaut kā tā organizēti»), līdz pienāk pilsētas bērni, kas prasa cits citam: «Kā šito puķīti sauc!» Un nezina neviens. Un kā lai viņi to zinātu, viņu vecākiem taču nebija laika mācīt kaut kādus tur puķu nosaukumus, viņiem vajadzēja smiet par to, kas citāds nekā pašiem, — citiem dzinuļiem, citiem iekšējiem mudinājumiem.

Ludmila Azarova nemāca mums puķu nosaukumus, viņa māca mums atcerēties pusaizmirstu, pusatcerētu domu un jūtu nosaukumus. Un tas taču ir ne mazāk svarīgi, jo katra atdzimusi doma un jūta arī ir tāda puķe.

Jau no pirmās grāmatas Ludmilas dzejā skanošais dzīvības sargāšanas, personības aizsardzības motīvs plašāk attīstās grāmatā «Dzejoļi par zālēm, zvēriem un putniem». Tragiskais, kura klātbūtne jūtama šai dzejā, parādās īpašā, aizturētā veidā, bez izvērsumiem un izvirdumiem.

Brīnums un afmiņa — tās ir divas Ludmilas Azarovas

dzejas stiegras. Brīnums par pasauli, kas atveras un aiz-
steidzas, atmiņa — bērnība, jaunība, nē, nē, tālāk — vēs-
turiskā atmiņa. (Par dzintarlietiņu savās mājās: «Kad es
piedzimu, tai bija četrdesmit miljoni gadu. Kad es miršu,
tai būs četrdesmit miljoni gadu.»)

Tagad pa Altonavas — nu jau Ojāra Vācieša — ielu
pretī nāk Ludmila viena pati. Likteņtrieciens atmiņu apzī-
mojis ar piemiņas zīmogu.

Ludmilas Azarovas jaunie dzejoļi nav vis no dvēseles
dzīlēm nākuši, tie ir dvēselei afrauti — skaidri, sāpīgi,
pilni kā pavasara pilieni, kas sasnieguši savu spriegāko
formu. Tie pārsteidz ar bezžēlas atklātību, ar spēju neko
neatlikt, bet tūlīt runāt par pašu svarīgāko — Visam acīs
skatoties.

Māris Čaklais

**DZEJOLIS
PAR OZOLZĪLES BĒRNU**

Zīlel,
gludai un brūnai mucīnai,
dibenu izsīta ozols
un izgāja pasaulē.

Un pirmais viņa darbs
bij viena lapa,
ko pretī draudzīgs pastiepa
kā ķepu.

Kā skolnieks
katru pavasari fagad
viņš savas lapas uzcīīgi veido.

Tu vari draugs tam kļūt,
viņš te uz palikšanu.
Jā, cilvēk, jā, tu aiziesi,
bet viņš vēl paliks.

Viņš izlīda no mucīņas
un savu pirmo lapu izveidoja.
Un, līdzko bij to lapu izveidojis,
par zemi tūlīt kļuva un par dzimteni.

Viņš tikai koks,
viņš kļūt var — malka, ragavas
un Jāņu vainags, sloča.
Bet gūsteknis un bēglis
it nekad.

Zīlei,
gludai un brūnai mucīnai,
dibenu izsita
ozols
un izgāja pasaulē.

MIJKRĒSLIS

Mijkrēslī
ežu ģimene
mani ar vizīti aplaimo.
Saleju pienu. Pēc etiķetes
to lakt ir paredzēts skaļi.

Cik daudz ēd tādi pusaudzēni
maigo adatu vestītēs,
tāpat kā cilvēkbērniem
šai vecumā,
viņiem mūžīgi gribas ēst.

Ežu ģimene
tup kā mijkrēslis biezs
piena mēnesim apkārt.

— — — — —

Beļ, līdzko es atveru muti,
lai palielītos,
mani apstādina
vakara zvaigznes klusā balss:
nevajag izpaust nevienam
savu iedvesmu noslēpumus.

KRĒSLAS VIRŠI

Vēl silta akmens gludā virsma
no aizejošās saules stariem —
no biklām nomalēm nāk virši
uz centra pusi ciešā barā.

Un klusums. Menzūrā kliegz ūdens,
no forņa smilšu graudiņš gāžas,
pār akmens bruģa pierēm gludām
līst cerīnkrāsas sraume plaša.

No tukšiem murgiem pasargāta,
no drūzmas, burzmas — mierā gaišā
es krēslā tā kā rezervātā
te savu vientulību laižu.

Un vārdi lūdzas. Ļurcu visus fos.
Un vajadzētu saukt. Bet mēmi nogaidu.
Pa Vecrīgu, šo lielo istabu,
kas senlaicīgi mēbelēta,

es eju. Ļaužu acīs — kaislība,
un ragana sēž katrā dvēselē.
Un redzu: viņas krēslā aizlido.
Ne pusnaktī. Ir labojums. Bet krēslā.

Un gājiens turpinās, kā sācies.
Bez iztēles, bez pārcenšanās
ar parastāko cilvēkaci
šī kustība ir pamanāma.

Kaut kas vairs darbiniekiem netiek,
un viņi durvis noslēgt taisās,
bet raganas skrien violetas
no resoriem pa logiem gaisā.

Te nelīdz dokumenti seni,
bet viens nu svarīgi ir gan te —
vai ragana patiesi ģēnijs
vai arī tikai diletante.

Kad rudens savu daļu prasa,
bet vasara vēl projām netiek,
ir ziedēšana cerīņkrāsā,
bet novīšana — violeta.

♦ ♦ ♦
Uzbrukums saulespuķēnam.
Klaidonim — sauleskuķēnam.
Nepilngadīgam sauleskuķēnam.

Kāda aušība —
liesmot ceļmalā!

Ja arī būs cilvēki paēduši —
saulespuķēns ir nāvei nolemts.
Neizdosies nevienam
izkvēloties līdz melnām sēklām.

Cik sola par galviņu,
par saulespuķēna
blondo galviņu!

Ne dzīvu, ne mirušu
nevarot ciest
kādu būtni ar galvu.

Ceļmalā
vēl viens ir dzīvs,
ar uguns mēlēm
kā degošs aplis.

Kā cirkā
es lecu šais liesmās.

PELĒKĀS NAKTIS

Katra sala jau klūst mežone.
Vientulība. Nakts pelēkums klājas.
Mežonīgums. Vien zāle sēd
upes krastā un dzelmē mērc kājas.

Ne tik bargi vairs dzelži var kaukt
Uz Dzelzs tilta caur vilcienu skreju.
Visā pasaulē zālīte aug
un, kā diennaktis nomainās, nejūt.

Un no pāršķeltas zīles kāds kāpj —
ozolbērns pretī debesīm ceļas.
Kaut kas manī bez iemesla sāp,
būt bez iemesla laimīgai nejauj.

Piedzimt tā — to vien asara drīkst,
ne to saukt vajag, ne uzaicināt.
Jūtu es — manī cilvēks dīgst,
cik tas sāpīgi ir, to jūs zināt.

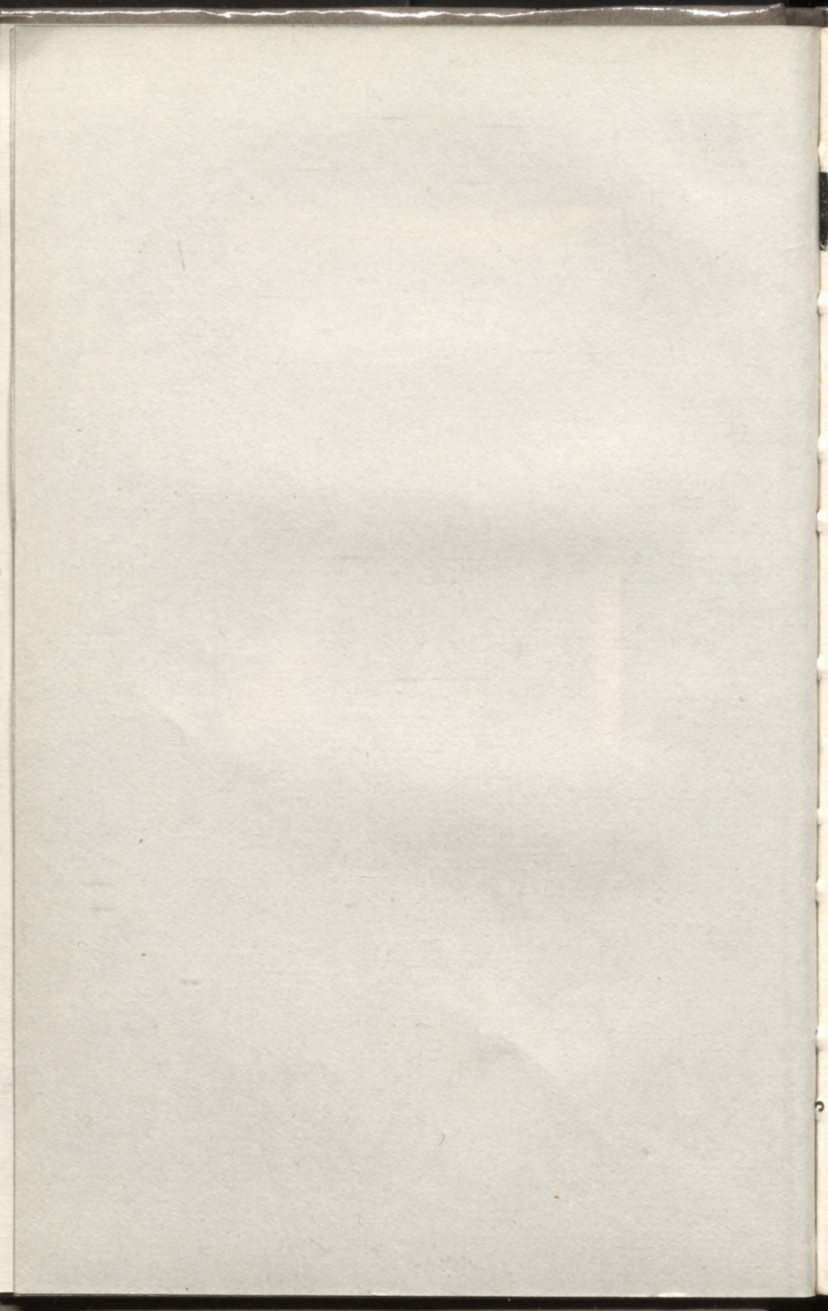
Cik viss tomēr mums sāpīgi top,
un cik maz reizēm tas viss nozīmē.
Saprast var, ka mēs mūžam pret to,
ja kaut kas mūsu būtībā grozījies.

Cilvēks aug. Un balss drebēt sāk,
un vairs apstāties nevar šī steiga,
mani ķer tā pie mēteja: pag ...
Bet iet pelēkās naktis uz beigām.

Un jau naktssargs ar atslēgām nāk,
aizslēdz durvis un noliek sargu.
Pelēko pusnakšu āprātā
cilvēcei staigāt esot par agru.

Žēl. Jānāk atkal pie dabas lūgt
to, kas tev pašam vēl nesen bija ...
Cilvēce nevar vairs bērniņš būt,
pusaudzis jau bijis milicijā.

ZIŅKĀRĪBA

Laiks atbildēt
nu arī man ir sācies.
Tas laiks ir klāt,
un tagad tikai turies.
Bet vēl tāpat kā agrāk —
ko vien redzēt nācies,
tā tūlīt pirkstu gribas likt
pie turienes.
Un ko lai dara,
ja man katri rīti
ar saviem noslēpumiem virsū plijas!

Bet kāpēc vēl arvien
mans kāpēcītis
no ļaudīm nobaidījies!
Viņš manī — pieaugušā —
jūtas trimdinieks.
Tik drūmums
viņā arvien vairāk ielavās.
Ir tiekšanās pēc pilnības,
pēc zināšanām ...
Viņš paliek mūžīgs puika
starp šīm sievietēm.

Viņš mēģina gan bēgt, gan atbrīvoties
un varbūt — pēdējoreiz pamēģina.
Es nekaunēšos vairs par viņu,
un, lai notiek, —
bēdz, manu kāpēcīt,
pie tā, ko gribas zināt!

Man kopš tā laika
iet ar viņu skaisti —
viņš svešās vēstulēs
pa šķirbu ieskatās
un lidmašīnā visas pogas aiztiek,
un ziņkārīgi mani pašu aiztiek,
un brēc —
kas ir tur iekšā tajā riekstā!

Viņš skrien,
kur vēji svelmaini un asi,
viņš lec
pa zemes granītbluķiem glumiem,
kur atbildēšanu
laiks atnācis ir prasīt —
un ne uz bērnišķīgiem jautājumiem.

Mans vecais, vecais koka nams,
kaļ tevi puteņi kā dzeņi.

Un katrs no šiem sniegpuuteņiem
ir tev līdz galam uzticams
kā suns, kurš nemācīsies melot.
Un tā es dzīvoju iekš čello.

Mans vecais koka kontinent,
tev vecums tikai paceļ cenu.
Te dzīvo tas, kas taps par senu,
un tas, kas jau ir radīts sen,
un jaunas rindas vizbuļzilums
te nestrīdas ar bērza šķilu.

Te — absolūtās dzirdes auss.
Te katra egles šķiedra saņem
tos sveķus, kuri pil ap Jāņiem,
un skuju sudrabaino skaņu.
Te darbnīca, te balzams tavš
un tā kā skals pats meistars sauss.

Es dzeru smaržas aumajām.
Reiz jau šī grīda izdeldēsies,
nekas nav mūžīgs, cik vien plēsies,
bet gan šie dēļi noderēsies
tām šūpolēm, kas būs pēc tam.
Pēc tam? Es nebaidos ne vella.
Un tā es dzīvoju iekš čello.

JĒTU AUDZINĀŠANA

[Martinovs]

Ja jūtas vispār var iemācīt, tad varbūt no simboliem nav mums ko mācīties, no tauriņu kolekcijām, no herbārijiem, zem kājām kad dzīva zāle un ikdienas māls.

[«Visiem zināms: Ļermontovam bij pretīgs raksturs, viņš prāta sarunu biedru no prāta izvest, un vajag taču Martinovu saprast — cik ilgi var ciest šo ģēniju, žultaino tipu, šo švītu un švaukstu, kas tik tikko pirmo krājumu izlaidis pasaulē.»]

Nē, arī nevajag pasaulē cilvēku meklēt, kas dvēseles dzīlēs par nelieti turētu sevi. Un vēstures mācības — tās ir tik tālu, tik tālu.

Bet simbolos, vēstures piemēros tik viegli ir pastaiģāties — tur melns ir un balts, tur balts ir un melns un arī pats melnākais nelietis pasacīt var: nu tomēr es neesmu Martinovs, ir manī savs gaišums, un cilvēkam ticēt vajag; jūs paši tā mēdzat sacīt.

Nu lūk, ja reiz jūtas mēs varam mācīt, tad nav mums ko pūlēties simbolus mācīties. Lūk, māte, lūk, dēls, lūk, kaimiņš, lūk, ceļabiedrs; kas tu esi priekš viņa — Hamlets! Jago! Saljēri! Mocarts! Martinovs!

«Es rakstu tev — gadījumā,
Ja tev būs vajadzīgs akmeņu nesējs.
Tavu muļķīgo akmeņu,
Tavu savādo iedomu —
Oranžo, violeto, pelēko,
Pankūkai līdzīgo, plakano,
Maizes klaipiem līdzīgo akmeņu nesējs.
Izdomājusi gan mežonīgu nodarbību —
Klejojot līdz tumsai gar upi
Un uzmeklēt akmens sejas —
Te lieliem vaigu kauliem,
Te ar uzacīm bargām,
Te ar izsmieklu gudru —, zosāda metas.
Ar ko gan viņas tev palīdz
Tavā darbā
Un sabiedriskos pienākumos!
Un kādā valodā tu sačuksties
Ar šiem akmens iedzīvotājiem!
Un vai viņi nesakausies
Tavā mugursomā!

... Es rakstu — gadījumā,
Ja tev vēl vajadzīgs
Akmeņu nesējs.»

ĻAUŽU LIKTEŅI

Cik ļaužu likteņi savādi.
Smejies līdz nesamaņai. Un raudu.
Bet, ja notiek kas pašai ar savu,
nobāžu tālāk no ļaudīm.

Ikdienas kuriozie gadījumi,
pārciestās slimības sāpe —
jūs, viens otram radītie,
pagājāt garām sapnim —

Kaut kur pa maliņu abi,
nеспēdami pat nojaust...
Un tagad sliktāk vai labāk
ir likteņi nokārtojušies.

Piekrāsoti ar mīniju,
ar okera krāsu skaļo.
Caur krēslu paradokss smīnīgs
miedz savu aci zaļo.

Tas viss ir ar citiem bijis.
Tomēr nav grūti pamanīt —
no skumjajām pasaules komēdijām
krīt atblāzma arī pār mani.

Pieminēt labāk i nesāc
manu jaunību miglaino.
Skumjajās situācijās —
tikai humora spuldzīte bikla.

Kas rīt būs! Kas finālā! Kūpoši
jautājumi, ko galvu lauzīt.
Un tikai viena rūpe:
to spuldzīti — nesadauzīt.

KRITIENS

Kad tad īsti cilvēks lido!
Kad rodas sajūta, ka tu lido!
Kad rodas laimes izjūta!
Krītot!
Lido!.

Tas būtu — just sevi bez svara!
Lido! — izplest rokas un aizmirsties!
Kāds neiedomājams puīrojums.
Kādi aizvēsturiski maldi.
Tikai cilvēks tik tālu var aizdomāties.

Visbriesmīgākais darbs —
lido!.

Cilvēkam palaimējies —
tā spriež putni.
Cilvēks ir brīvs,
un viņš panāk visu.
Peld, skraida, lien, sēd.
Un guļ, izstiepis kājas, — brīnumi!

Putns to var
tikai miris.

INTONĀCIJAS

— Aita! — saka puišelis aita.
— Pienāc pie manis, aita! —
Un balsī ir tāda cieņa
pret būtni, kas vasaru puskažociņā.
Un tad es pirmoreiz dzirdu —
šis sensenais vārds
ar daudz, daudz vēlāko izsmiekla zīmogu
skan kā cilvēka vārds.
Kā brīnumains sievietes vārds!
O, cik tas jums gan būtu komiski —
tieši tāpat kā Anna,
tieši tāpat kā Aija,
tieši tāpat kā Aina —
eksistē vārds Aita.

JUKUŠAIS DĀRZNIEKS

Cienījama izskata sirmgalvis
solīdā uzvalkā,
bet uzvedās vairāk nekā dīvaini.
Slepus
zagās gar mūriem
un atstāja uz asfalta,
uz dzegām un izvīrzījumiem
pa saujaī melnas zemes
tīfara olas lielumā.

Tūlīt labajā, melnajā brīvībā
apmetās kāda nezāle,
piemēram, mällēpe.
Un sakuploja vientulībā
un izdzina stipras lapas,
un smējās dzeltenais ziediņš,
un likās, ka ieradies tas no tropu joslas.
Visi pazina sirmo dārznieku
un nedroši sprieda:

— Sajucis.

Tas tāpēc, ka nav ko darīt.

Katrs pa savam nojūk.

Kur gan milicija, ka neskatās. —

Un vēl nedrošāk:

— Bet nav ne zaglis, ne dzērājs.

Laī jau, kas tā man.

Rau' viņ' zirgs, bet uz nerviem krīt. —

Un vēl klusāk:

— Bet var būt, ka viņam ir taisnība.

Bet vajadzētu kaut kā tā organizēti.

Caur vietējo komiteju vai namu pārvaldi,
citādi iznāk vēl pašplūsmā. —

Tad pienāca pilsētas bērni:

— Kā šīto ziediņu sauc!

— Neatceros. Bija tepat uz mēles.

Kā tad viņu ... Nē, neatceros.

Arvien laiku pieslēpt un noslēpt —
ši kaite man sena jau šķiet,
bet nu slēptā kaislība uzpeld
pret visu, kas zaļo un zied.

Un bēda man ir tikai tāda,
ka ilgi tas viss man bij slēpts:
kur farmaceits paeglis strādā,
kur ķimenes maizītes cep,

kur vīnzāle uz vīnu kāra
un apinis jokos nav prasts,
kur es eju robežām pāri
ar kājām — kā paipalēns bass.

Es visos šais zaļajos klausos
un gribu, lai mani tie dzird.
Šais vainagos, ķekaros, kausos
sens gravīru noslēpums ir.

To likteņos. Šūnās un gēnos,
to līnijās — vai tad nav fakts! —
ir sen iedzimts inteligentums
un klimata audzināts takts.

Bet ir viņu pasaulē viss kas,
ir sirdsapziņa un sods,
un viņiem ne mazāk ir riska,
kā mums mūsu vārdu mežs dod,

pa kuru es, sliktā vai labā,
vai sodiet vai piedodiet,
ar izbaiļu apkaltiem zābakiem —
kaut klibojot — vēl spēju iet.

PAMANĪTĀS IESPIEDKĻODAS

Kāpēc tu neaizrādi
un klusē kāpēc!
Tāpēc, ka neesmu puika, tāpēc!
Caps! to grāmatu, ko tu man nedod,
blāķš! pret grīdu to krūzi ar medu.
— Vai, cik šis agri! — kliežs viņam ar prieku.

— Bet tev par vēlu, — man saka.
Un iekož...

Un tā visu laiku.
Jožu pa paltīm,
vara kapeikām kabatā skanoš.
Aug mani zobī un lūst mani kanoni
gluži tāpat kā pusaudžiem altī.

Beļ būs tā reize —
no tālēm un dzīlēm
laiks man acīs skatīsies
dziļi.

Bijis viņš ir man — gan plašums, gan būris,
ar radio viļņiem kā naglām dūris,
devis man ēst un nekā nav devis.
Devis dienas, kad kauns no sevis.

Es viņas, dažādi skaņās un tīrās,
nodzīvotu,
beļ redzams uz delnas —
dzīvo kā dzīvodams — jādzīvo tīrrakstā,
neviens papīru
nedos melnrakstam.

Cilvēki labi pret mani izturas,
dzīve dod krāsu un skaņu mistru,
pārāk neglauž un pārāk necērt,
tikai uz labojumiem
lai es necerot.

Tas ir nopietni.

Tā nav poza.

Labot par vēlu.

Nav, kas to groza.

ŽARGONS

Ir žargons — sāls, ir žargons — ķiploks,
ir žargons — pipars, kad to ēd
tāds vīrs, kam kaulos patiens stiprums.

Un sausiņš viņam prefī sēd
un, nabags, tomēr siekalojas,
un tad velk zilo zeķi nost
un sviež pa roku galam projām.

Es par to lietu priecājos.

Kaut gudri vīri nebeidz skaitīt —

cik garšvielās daudz sliktā mīt,

cik zeltīts žāvējums ir kaitīgs

tai miesai. Bet tie abi — rij.

Ir vēzī — vēzis. Zolē tikai.

Nav vēlams pipars. Gatavs ir.

Un, skaties, pati lingvistika

pēc pipariem — kā visi — smird.

... Vēl nedrošs minstās žargonvārdiņš,

bet vairs nav palaidnība tā,

jo droši, kā gulst jūmtā kārniņš,

viņš gulstas mūsu valodā.

SPOGUĻA DEVĒJS

Kad ķēdei posms pazaudēts,
kā akai dibenu lai redz!
Var būt, ka acs vairs nesaredz
un apjaušanas brīdis svēts
sen projām jau! Un aizķellēts
tavs logs! Un katrs teikums brēc,
jo neglābjami saduļķēts!

Vēl, kamēr baltis rīklēs nīkst,
bet šausmas tā kā graudi dīgst,
klie dz roka — kur ir spogulis!
Un kabatā kā alā slīgst
kā zvērēns veikls, izveicīgs.

Top sacīts man: nav gala, nē,
ne jaunumam šai pasaulē,
ne glēvulībai, naidam, nē —
ar visu daba aprūpē;

to skatīt spogulī! ... Es esmu cilvēks vājš,
bet jauns nu gan es neesmu un tāpēc seju
aizsedzu ar rokām.

Par ilgu laikam nogulēts:
ir liktens savu nokūlis —
un lauskās! visil

spoguļi!

Un tad nu šai situācijā rodas cilvēks, kuram
ir ienācis prātā spoguļi saglabāt. Cilvēks,
kurš iedrošinās spoguļi padot. Spoguļa
devēja cerība. Spoguļa devēja risks.
Aizies bojā vai izdzīvos
spoguļa devējs!

SEPTEMBRIS

Visu nakti

zem kokiem basu kāju dipoņa —

āboli, baskājainie ābeļu bērni.

Septembrī tiem ir atļauts viss.

Beļ pie pašām durvīm

no rīta stāv kāda balta būtne ...

— Lūdzu, iekšā!

— Pateicos, beļ sliekni pārkāpt es nedrīkstu, —

klusu teica migla. — Tava

viesmīlība nav vietā.

Mēs, miglas, nekad

neejam iekšā

apdzīvotā

cilvēku mītnē.

Es iztikšu bez nots, kas moka
un agri rītos sirdī skan.

Bet, ģeniālais puisīt Mocart,
kādēļ tu pāri dari man!

Ko, tēvocī Šov, tu tā smeijies!
Vai par šo jauniņo tev prieks!
Tas arī prom no zemes neies,
un tam uz mūžiem jāpaliek!

Un pēkšņi man kļūst bailes tirdīt.

Es lūdzu zemi, kura klus:
kā savu dzirdi, savu sirdi
tu sargā savus dzejniekus!

Tu maigumu tiem afrast lūko,
dod naidnieku, kas mulķis nav.
Lai Geigerskaitītāji kūko
tiem ilgus gadus. Taču jau
dod tagad niknu redaktoru,
lai paspirinās, pasten, lai!

Un lēnām — tā kā atomreaktorā —
es eju grāmatiņā tai.

KĀ MĒS ATRĀVĀMIES NO ZINĀŠANU APGUVES FUNDAMENTĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ

Mana dzimta nāk no azriem,
iemīlējuši mēs mirstam.

H. Heine. «Azrs»

Grāmatas kā mūra sēta —
un vēl pāri galvai jumjas ...
Jaunavas, kas iemūrētas,
negrib dzīvot vienās skumjās,

atradušas vienu frāzi,
tagad šurpu turpu šķirsta:
«Mana dzimta — no Azaroviem,
iemīlējuši mēs mirstam.»

Dies ar minējumiem maniem!
Mēs ar tukšām liktens zīmēm
spēlējam sen paslēpšanos.
Tagad — vai tu savā gīmī! —

saka man. — Ai, nē, pat klibāk —
esi galvu zaudējusi,
laimes vietā aizmirstībā,
grāvī, peļķē grimsti klusi. —

Ejiet, pareģojiet citiem,
tādi ir, kam to vien gribas!
Bet, starp citu, bet, starp citu,
joks ir kļuvis īstenība.

Septiņpadsmit. Tas nav man vairs.
Atceros, kā dzelmē nirstam.
... Mana dzimta nāk no azriem,
iemīlējuši mēs mirstam.

AIZMIRSTIE SVĒTKI

— Aftkal skuķis visu vakaru
tup pie krāsns un skatās
ugunī.

— Bet tu pasaki viņai, ka tā
ir bīstama slimība. Nobīses
un atradināsles.

[No pleaugušo sarunas.]

Neviens man tagad nekliegs: — Skuķe,
cik teikts — pie uguns nav ko līst! —
Kvēl krāsns liesmojošā mute
kā brūce, kura nesadzīst.

Kā ielgusi bērnišķība
stāv oranžs ekrāns priekšā man...
Cik īstumu, cik burvestības,
cik senu mītu tajā pland!

Un nu kā ragana, ne skuķis,
daudz nespriežot par to, kas būs,
ar savu zizli, melno skruķi,
es uzrušinu gadsimtus.

Gan gadsimtu, kas rīt nāks logā,
gan gadsimtu, kas tāls un vēss,
es skruķēju kā ķiršu ogas
no savas liesmu pasaules.

Un atnāks robots man pie uguns,
vecs robots nāks pie uguns tās,
tas nebūs pārmetums, ne lūgums,
ar ko viņš mani uzrunās.

«Tev bērza sprunguļu
atlikām,
bet, ja tad tā, —
vairs mežs nav dzīvs,
uz mūsu Zemes
parki tikai,
un kokus dedzināt
nav brīv.»

Un uguns rēc, trīs liesmas zilas,
un laiki nīrb, un domas čum ...
Ak tu! Ne sprunguļi, bet šķilas
ir aizmirsušies svētki mums.

Neviens man tagad nepavēlēs
no uguns iet vai krāsni dzēst,
jo krāsns mutes sārtā kvēle
jau sen mīt mūsu dvēselēs.

Šī kvēle dzīvību dzen dzišus
dzelzs gabalā un graudā kāpj.
Vien uzpūst vajag,
uzpūtīšu ...
Bet, vai, kā atdzīvinot — sāp.

Reiz spriedumu sev
robots rakstīs,
pats arī parakstīsies zem.
Būs lūgums arī metālacīs,
ka vecs un — lai to lūžņos ņem.

Ak, robot, kas var laikam spītēt!
Tu savu nokalpojis jau,
un laborante, meitenīte,
no tevis atvadoties, raud.

Ir cilvēcība — nesapraša,
un lai cik ātri gadi jož,
bet senā, senā dūmu smarža
ir rūgta.

Un man acīs kož.

ZIEMEĻNIEKI

Cilvēki, kuriem es gribu būt draugs,
draudzēties
negrib.

Draudzība, tas ir — draud-dzīvība
citā dzīvībā
ielauzties,
cita sāpes ciest.

Un, ja tas ir tā,
tad draugu nevar būt daudz.

Nevar iet klāt:
es esmu tavs draugs,
un par tādu tu mani sauc.

Nu, un ko ...
Tāda nu ir tā dzīve
un tas ziemeļu cilvēku lepnums.

DAKSTIŅI, DAKSTIŅI, DAKSTIŅI...

Beidzot!

Un ko es teicu!

Taisnība tomēr triumfē.

Dakstiņi atgriežas.

Rīgas jumti atkal

sarkanu dakstiņu noklāti.

Kādas burkānu cepures!

Solīdas celtnes pelēkos mundieros

tādas kā nokautrējušās. Nav pieradušas.

Toties avīžu kiosks

bezrūpīgs

kā bērslape.

Dakstiņi atgriezušies!

Liesmo

zvīņas uz piekrastes mājām.

Un upē ganās

sarkanas, kuprainas zivis.

Cilvēku gaita ir izmainījusies,

kumpainums pagaisis —

visi skatās uz jumtiem izslējušies

un pirmoreiz dzīvē ierauga

dzērvju kāsi virs pilsētas.

Dakstiņi atgriezušies.
Uz brīdī! Uz mūžīgiem laikiem.
Tādu laiks ir pilsētu iedomājies.
Paies svētki —
paliks prieks.
Izbālēs prieks —
dvēsele paliks.
Dvēsele!
Jūs prasīsiet indīgi un pieklājīgi:
kas tad kopīgs dvēselei ar dakstiņiem!

Dakstiņiem, šķembām, ploškām, šķembelēm,
māliem, putekļiem, puvekļiem, pīšļiem — āmen!

RĪGAS LIETUSSARGI

Manis aizmirstie lietussargi tagad dzīvo patstāvīgu dzīvi.

Šinī pilsētā nekas nepazūd, lietas tikai pārmaina dzīves un darba vietas, bet saglabā raksturu, stāju, pat savu bijušo saimnieku tikumu un netikumu piegaršu.

Manis aizmirstie lietussargi krēslas stundās nesteidzīgi un cienīgi staigā pa aizmirsto Filozofu aleju un spriež par Rīgas vējrāžu likteņiem, grāmatzīmjlaiķmeta atdzimšanu un to, ka nav jēgas vēl kāpināt dzīves tempu, atelpi vajag, — un rātni uzklausu iebildumus.

Manis aizmirstie lietussargi visumā dzīvē ir daudz ko sasnieguši — atšķirībā no viņu bijušās saimnieces, kas, pazaudējusi bērnišķo spriedumos, naivību skatienā, pie solīduma tomēr nav tikusi, netiek galā ne nu ar sevi, ne nerviem un trīspadsmīto lietussargu nupat ir izsējusi. Trīspadsmīt lietussargi... tā jau ir vesela dzīve...

Tiesa, pirmā lietussarga liktenis mani apbēdina. Jaunībā aizmirstais — viņš vēl arvien atrodas pagalma akmens šahtā. Vecāku pārmetumi tā satrieca viņa dvēseli, ka, atgriezies dzīvē pēc vairākiem stinguma gadiem, tas pats kļuva morālists un tagad pamāca bērnus pagalmā un vārtu rūmēs. Nerunājot nemaz jau par vārdu «kasīklis» uz durvīm ar krītu, viss viņu sanikno — bumbas skanīgā dzīve, smiekli uz kāpnēm un īpaši lāstēku sūkāšana. Un skumjākais tas, ka viņš pats ļoti stipri ar sevi ir mierā.

Ar tramvajā aizmirsto lietussargu ir citādi. Tagad viņš ir tramvaju klauns, pastāvīgi puspilnā, uzmācas pasažieriem, biļeti nepērk, mēģina piecirst jauniņām tramvaja vadītājām. Runā, ka tas esot cēlies no tramvaja maršruta, — pie alus bodes tas sāk savu loku un pie vēl biezāka dzertūža beidz. Kaut arī es varu saderēt, ka ne jau tāpēc vien cilvēks un bijušais lietussargs dzer, ka no paša rīta ir atvērti bāri un kafejnīcas, teoriju jau šajā ziņā pietiek, un praktiski nabagam palīdzēt nevar. Un dievs ar viņu.

Toties ar ceturto lietussargu viss kārtībā. Apavu darbnīcā kaut kad reiz aizmirstais — viņš tagad pieņem labošanā sandales, zābakus, kurpes un pa brīžam filozofē. Jau ilgi viņš nelūkojas sejās un nolēmis ir, ka tās melo, ka taisnību saka par cilvēku vienīgi apavi, vienīgi nēsāti apavi. Viens lido kā spārnos, viens mīcās uz vietas, viens iet slepus ceļu, bet šis savam tuvākam kāpj uz rīkles — apavi neko neslēpj.

Mans devītais zaudētais lietussargs arī ir brīnišķi iekārtojies. Pastā, kur es to pazaudēju, viņš zīmogu spiež uz karstas lakas, un katru dienu uz zīmoga nomainās datums, un darbs prasa veiksmi un tempu, un dzīve ir pilna līdz malām. Un galvenais — smarža, dīvainā koka, lakas un līmes smarža. Un marku noslēpumainie gīmji.

Atradumu galdā izskatās neparasti — Rīgā aizmirstie lietussargi tur ir kā milzīga gulošu sikspārņu drūzma. Un jocīga, dumja doma, ka trīspadsmit manis zau-

dētie tagad apdzīvo Rīgas centru un nomales, un šis nenozīmīgais apstāklis palīdzēs man, kad es būšu nopelnījusi tiesības saukties par rīdzinieci.

Divpadsmitais lietussargs... Jūtu, ka visi ir piekusuši no garām runām un autors visvairāk. Bet, ja nu pacietības mērs pārkāpts, garuma mērs, pantmērs, tad kaut kādam attaisnojumam jābūt. Nu ko, lai tā būtu, — tā garā prelūdijs ir viena mirkļa dēļ. Acumirklīgas atžilbšanas dēļ, kad pēkšņi cilvēka vārums jūs neniknos, bet izsauks smaidu, un šinī nomācošajā novembra lietū dzīve atsegs uz brīdi savu jaunavīgo un skaisto seju. Un uzliesmos viņas skatiens.

Nav jau nemaz tik nepamatotas un infantilas šīs fantāzijas, tā domāju taisnodamās un pēkšņi pie tramvaja pieturas ieraugu pilnīgi vientuļi, sveši, pret solu ar rokturi atbalstījušos lietussargu. Uznāk plats smaidiens, bet es atjēdzos, noslauku nost to ar plaukstu un atgriežu sejai to masku, ko, ejot uz ielas, mēs valkājam. Bet norīto smieklu garša liecina, ka ar cilvēci es esmu apmierināta.

Turklāt vajag taču kaut kādā veidā izskaidrot manu neizskaidrojamību, manu greizsirdīgo pieķeršanos šai pilsetai.

JOHANS KRISTOFS BROCE

1. VĒLĀ APGAISMĪBA

Es atveru durvis no dzelzs.
Miers pagātnes sentimentiem.
Un vācu inteliģentiem
ir jārunā tīrgus mēlē...

[Lūk, Broce. Runāja, ka viņš savu dzīvi ir laidis pa tukšo,
jo latvieši izmirs, un vai nav visviens, kādas istabas tiem,
kas mugurā, kādos zārkos tie gulstas... Un aizmirs Broci
Stadt Riga.]

Šai zemē, kur viens otram pretī
kā asinīm triepīti dunči
stāv smalkais lamu vārds — Deutschen!
Un tumšais un zemais — Letten!

[Un Merķelis. Latviešu dzimtsvergu aizstāvis, uzvaru neno-
baudījis bezprātis, nodevējs, kroplis, no savas cilts bē-
gulis, suns... Un Merķeli nolādēja Stadt Riga.]

Un kaimiņos trakoja Kants,
ar lētu ticību neslims,
kad cauri birģeru mēsliem
ar spēcīgu cirtienu — talants!

[Jā, Herders. Gaišs domas avots, no kura pa reizei sev
kausu pielēja Gēte, viņš neatrada šeit ieskrējieni tam
Sturm und Drang un nolēma pārmainīt gultni... Un
pameta Herders Stadt Riga.]

Laiks, nejuzdams melu bakas,
i nejuta, ka ir apšņākts.
Vien savā draudīgā krāšņumā
stāvēja gotiskais raksts.

[Pat Minhauzens... Pelēcīgs Rīgas baronišs, pilsētas ties-
neša znofs, melot, ka ausis kust, tikai Londonā iemācījās,
un tur arī sākās tā viņa satricinošā slava...]

2. «MONUMENTE...»

Ne granīta monumenti,
ne lentotie postamenti —
no Broces «Monumente...» birst
putekšņi
kā no dārgakmeņainu tauriņu spārniem,
tie dzeltē
bez glābiņa un bez žēlastības,
papīrs ir mirstīgs,
un termometrs neatiet ne uz sekundi
no manuskripta — kā slimā.

Stāsta, ka tajā istabā
netiekot vaļrs neviens,
atskaitot izdevēju,
un to tad nu gaidot
un klausoties trepes,
vai tās kaut ko neteic par nākšanu...

Stāsta, ka viņš bijis diletants,
bet doktoru disertācijas
un vesels spiets kandidātu
izdīga no viņa zīmējumiem,
bet pats viņš bez godiem un grādiem
gāja uz nesavtīguma valsti.

Stāsta, ka viņš bijis fanātiķis,
bet pēc nāves tā dvēsele
ne uz elli, ne debesīm nedevas —
tumsnoka skapī esoš,
biezos un plānos sējumos
dzīvojoš.

3. CEPTAIS CĀLĪTIS «BRO»

Ai, nē, tas nav pārmetums enciklopēdijai,
kas veltī «Brocem»
vienpadsmit rindas ar pusīti,
ai, nē, pretenziju man nav,
 kaut arī lappusi tālāk uz «bro» —
«broileram» tikušas divdesmit četras,
ai, nē, es zinu žanra likumus,
un aritmētika neder,
ai, nē, es ne par spīti enciklopēdijai,
nav ko liekuļot, es esmu rīma pat,
ai, nē, tur nav vainīga enciklopēdija,
dzīvē šis samērs
vēl krasāks,
pat tā, ka daudz broileru —
ļoti daudz broileru, vieni vienīgi broileri —
un Broces — neviena,
ai, nē, man nav dusmu par enciklopēdiju.

Man mazliet bail par dzīvi.

Beť Brocem ar tām jubilejām veicas...
Viņš bijis konrektors, ir šodien sveicams,
jo viņam divi simti gadu top.
Beť tādu reižu apsveikumu vietā
caur gotu celtni melnām ribām spieto
un liepu ielās pelni virpuļo.

Un dzimtās mēles nesaprotams konteksts,
un saprasts sastingst tas kā brontozaurs.
Lec kājās, mācies, runā, nestiep daudz,
tu, vācu valoda, ar savu spēku
rej komandas un čuksti ugunsgrēkus,
un vārdnīcas pēc palīdzības sauc!

Cik «bibliotēka» tagad izskan liekulīgi
un «etnogrāfs» un «skolotājs» — nāk smieklī.
No gadsimta kā bērza ironija tek.
Ka pastelis mans izbālis — ir labi,
ka piezīmēs dziest tinte — arī labi.
Dedz tagad, papīr... Zemeslode deg!

Un fašismam uz mūļa drausmīgs smējiens...

5. IEDZIMTĪBA

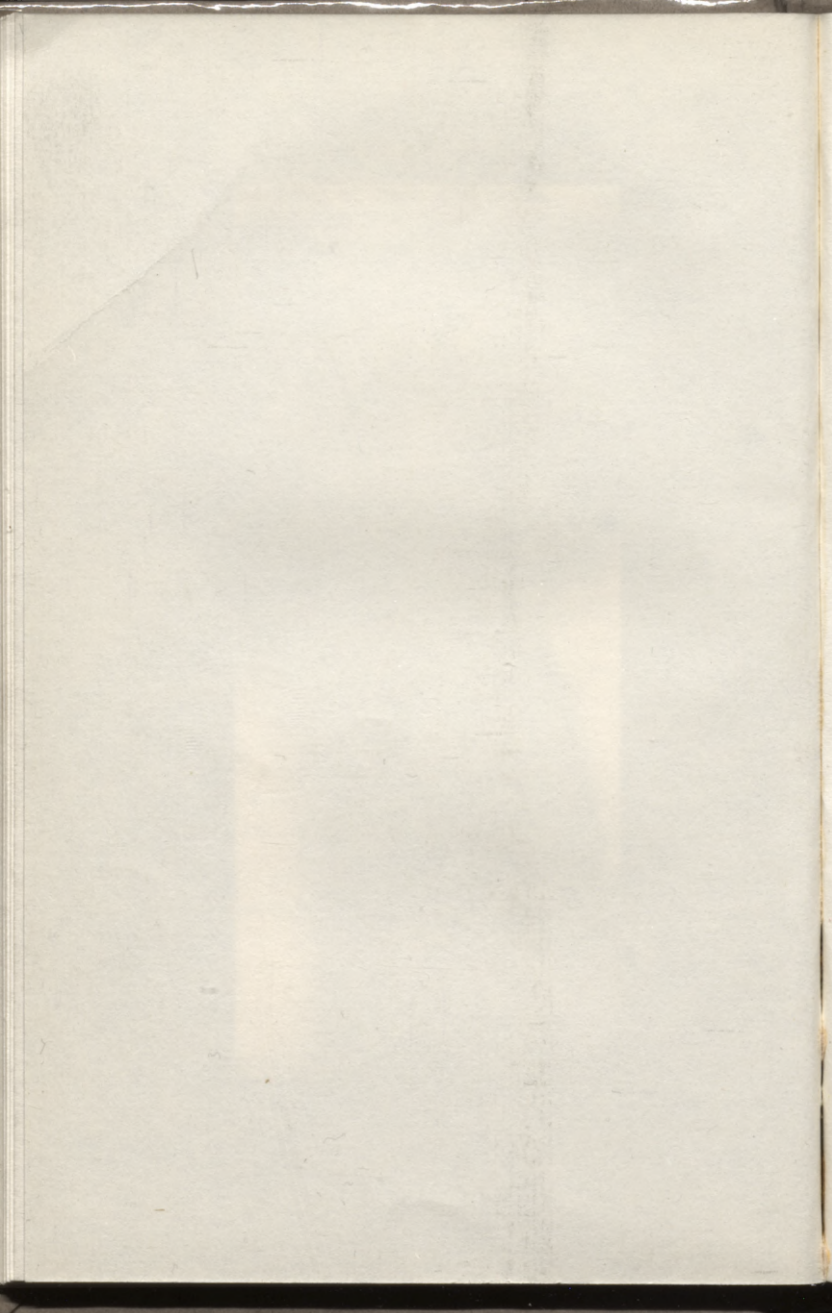
Dzer tintesriekstu tinti vēl un vēl
kraukļmelnā spalva. Dzer un neatdzeras.
Par sudrabu kļūst klusēšanas zelts,
un vēsture man priekšā vajā veras.

Kļūst kluss. Ne senču ēnas bailīgās
šai arhīvā, kas ir par platu platāks,
bet manu laikabiedru sejas nāk
un pustumsā uz manu pusi skatās.

Nav viltojams tas zīmogs, ko laiks liek.
Nevienai sejai nedraud atkārtojums.
Nav atkārtojams lepnums. Bēdas, prieks,
viss — vienreizējs, kā uzzīmēts ar dūmiem.

— Kurš, — tā es čukstu, — šo te mirkli fvers,
kā acs, kā sirdsapziņa un kā griba
ar zelta spalvu šodienību dzers
un pacietīgi nesīs nemirstībā!

♦ ♦ ♦
Latvisko vietvārdu skaistums.
Sudraba vārdi skan.
Buramo vārdu plaiksnījiens,
atbrīvots atmiņas zvans.

Citas valodas saldums.
Skaņu ģerbonis tāls.
Izrunāt: Sabile, Saldus, —
lūpās — cukurs un sāls.

Beļ vai patiešām šie cilvēki
laimīgāk dzīvoja tad
Sēlijā, Silavā, Spilvē!
Krusts bija smags tiem tikpat.

Kas viņiem veiksmi iedeva!
Kur bij dzimis tas stars!
Dieva dzirkstele iedegās,
piedzima atkal viens vārds.

Sākuma zilbes smagums —
sudraba upē melns tilts.
Beigas sadzirdēt pagrūti —
rītausmā svilpis tā svilpj.

Un, kā tais dienās tālajās
sacerēts, atkārtot man:
Sigulda, Smiltene, Sala.
Dzeja no galvas skan.

DZINTARS

Vecas lietas!
Nē, manās mājās
visas lietas
par mani jaunākas.
Tas tā Latvijā pierasts.
Visus karus viņa redzējusi divreiz —
preiškātā un no muguras.
Un pēkšņi manā mājā
parādījusies lieta,
kurai četrdesmit miljoni gadu.
Kad es piedzimu,
tai bija četrdesmit miljoni gadu.
Kad es miršu,
tai būs četrdesmit miljoni gadu.

SPĒCĪGS LATVIEŠU AKCENTS

Jau aizmirsies gads tas tālais,
tas noslēpumainais rudens,
kad iegāju latviešu valodā
basām kājām, bikli, kā ūdenī,

ledum kraukšķot zem pēdām.
Pēc tam pa ceļiem, pa faciņām
valoda mani veda
lēgendās, cilvēku acīs,

ezeros, birzēs. Tā iesākās ...
Bet beigās iznāca traki —
velniņš man runā iezagās —
spēcīgs latviešu akcents,

sāka skaņām slīpēt malas;
nu pašai man savādi liekas —
sāku slāvu sūro valodu
latviskā ietvarā iekalt.

Joks! Vai pa īstam! Bez bažām
nu savā valodā iekāpju.
— Jā! — teica patskaņi paši.
Līdzskaņi viņiem piekrita.

Un akcents uz lūpām dejo,
viņš paliek pats līdz galam.
Un liktenis laikam nejoko.
Un

mūžam

zili

ir

Latvijas

kalni.

♦ ♦ ♦

Romas ģeogrāfs Mela Pomponijs [I gs.]
par baltiem: «Stāsta — un bez tam esmu
lasījis par to grāmatās, kuras pelna uz-
ticību, — it kā viņiem esot tik lielas
ausis, ka tās nosedz visu ķermenī un
kalpo par vienīgo apģērbu.»

Taču kāda latviešu vecenīte
nesmējās par šo frāzi,
bet apstiprināja —
tā ir patiesība.
Būt par māti šeit
vienmēr ir nozīmējis —
klūt
par milzīgu ausi.

Un dzirdēt,
kā šķiršanās rītā
pirmais saulesstārs
kā pele skrubina stiklu.

Kā stobrā elpo lode.

Kā staigā uz pirkstgaliem denunciācijas burti
kā pati laipnība.

Kā rītos
pa kāpnēm
cerība kāpj ar vieglu soli.

Ar ko var izdziedēt dzirdi, kas savainota?
Ar asinszāli, ar kumelītēm, ar kalmēm,
ar ceļmallapu, ar laimi, ar nāvi.

PILSĒTAS PULKSTEŅI

Iela — kā izslaucīta.

Naktssardze

septiņos kažokos

dvašo vismaz kā vulkāns.

Bet pretī —

gaišās un savādās

pulksteņu sejas.

Cik daudz gan uz pasaules radību,

kas zina, kas tas ir — laiks!

«Stāstīt un skaidrot nav jēgas,»

viņi man klusi saka.

«Tas nav nekāds noslēpums.

Vienkārši: laiks — tas ir jānes sevī.»

Manī no dzimšanas ir kaut kas sunisks.
Ne tikai āriene.

Arī man vajag sienu aiz muguras,
arī man vajag sliekšni, ko sargāt,
piesietai
smaržas saitē.
Suņa acīs spīd neatkarība.
Skumjajās uzacīs —
pašcieņas zīmogs.

Klejojošs cilvēks
nerada līdzjūtību.
Bet kad viņš notver sevi pie domas,
bet kad viņš sajūt sevi
par suni bez mājas...

PINKAINS DZEJOLIS

Pēkšņi ir pienācis laiks,
kad visi pēc vienas šnites
vairs negrib cirpties.
Visādi citādi tas bija
neievērojams gads.

O sejas! O pakauši! O galvvidi! Iela pavisam pārvērsusies...

Bakenes, zemnieku bārdas kā lāpstas un dakteru
ķīlīši, ūsas kā zobu birstes, tarakānūsiņas, šķiperu
zodi, krievu krēpes, ebreju peisaki, latviešu gaišās
šķipsnas līdz pleciem, un tikai ķīniešu bizes vēl
piefrūkst, bet arī par to neesmu droša, ka nav.

Frizūru renesanse
pārsteigusi mūs nesagatavotus.
Likās, tas kaut ko nozīmē, likās,
kāds mājiens iekoda. Iekliedzāmies
aiz dūsmām: apcirpt! dzīt nost!

Tā, nemaz neapzinoties to, iekritām šausmīgā grēkā un
sākām necieņu mācīt pret senčiem. Fui, kādas tiem
dīvaini spalvainas sejas! Izbrīnīti no portretiem ska-
toties, senči mūsu sašutumu mēģina saprast. Zem-
nieki, enciklopēdisti, ārsti un skolotāji, astronomi
un kalēji. Ā, nobijās gan... Viens, izbēdzis viduslai-
kiem, jož apkārt pa istabu, kamīnu meklē, kur pa-
rūku sadedzināt. Tikai Roterdamas hipīša Erasma acis
ir mierīgas, smīn.

Kā nu tur būtu,
pienācis laiks,
kad visi pēc vienas šnites
vairs negrib cirpties.
Izrādās, tas tā ir sāpīgi
ne tikai frizētavām.

Paradoksāli — jūs teiksīt, bet cēli un pliki pauri šai mežā
šķiet dabiski un ar pilnām tiesībām zied. Kļuvis ir
siltāks, galvsegas aizpūstas prom, vien maņu cepures
peld abpus ielas. Šateni, sarkani, melni un, jā, arī
sirmi. Platīna, zelta un vara, un sudraba krāsā.
Bebra un kraukļa, peles un sabuļa krāsā. Rudzu un
auzu, kviešu un linu krāsā. Un vēl... un vēl... un
vēl... krāsā.

IZSTĪDZĒJIS DZEJOLIS

Skatīeties: rīdzenieki — tā viņi dzīvo — mansardos, tornīšos, gotikas pārmērībās, akmeņu dullībās. Trika viducī dzīvo, salmiņa vidā, gribot negribot pats tu kā zalktis izaugsi garš.

Skatīeties: pusaudzī, torņu atdarinājums, gēnu iekšējais ritms dzen augstāk un nemanot ķermenim gotikas līniju stingrību iedvēš. Tāpēc jau arī te dzīvo garākie cilvēki valstī.

Arī jaunajos kvartālos dzīvo gari ļaudis, un tas nebūt nav no basketbola! Tas — no biežajām miglām, no rasas, no smidzināšanas, cilvēks izaug kā lietus garš. Bet var būt, ka mūsu mūžīgās ilgas (augstāk! pret sauli!) daba ir sapratusi par tiešu un naivu. Kā nu tur būtu, cilvēki aug, lūk, arī tagad pretī nāk meitenes — tādas kā makšķerkāti.

Nogrimusi šais domās, es uzgrūdos garāmgājējam, kurš arī, starp citu, kustējās, izslējis pazodi augšup, neievērojot itin nevienu, tūrists, visistākais tūrists.

— Nepiekrītu, — viņš iebilda man, — mūs, vāciešus, arī ir gotika audzinājusi, un tomēr mēs esam pratuši saglabāt patstāvību. Un mēra sajūtu augot un tieksmi uz apaļumu.

— Pareizi, — es viņam atbildēju, — pilnīgi iespējams tas, ka jūs noturējāties, ko es nevaru teikt vis par latviešiem, acīmredzot tā ir tauta, ko iespaidot viegli, un arī dvēsele viņiem kā bērniem. — Un nestrīdējamies tālāk, izšķīrāties, aizgājām katrs savu ceļu, smīnot katrs savējās ūsās.

NEŽĒLĪGS DZEJOLIS

No savas topošās un neizbēgamās,
no savas aizstūra nāves
var iztaisīt profesiju.
Un dzīvot uz kredīta.
Un ievākt nodevas.
Un pieprasīt vispiedošanu.
Un sašust,
ka dāvanas nepienes klāt.
Un atgādināt.

Un, lūk, uz šī fona
mirst mani draugi.
Jauni mirst.
Mierina mūs, kas paliekam.
Pacieš sāpes, lai neciešam mēs.
Izdājā labumus, atdod labo.
Un nomirst klusu, tā, it kā
pārceltos dzīvot uz citu pilsētu.

Notver sevi pie trakas domas,
ka gaidi vēstules.

NAŽU TRULINĀTĀJS

Vēl svētā mierā snauda māja,
vēl sētnieks sētu nešūkāja,
bij bruģis miegains, kā no svina,
kad atskanēja sauciens griezīgs,
kas pušu šķēla miegu biezo:
Šurp, kas grib nažus uztrulināt!

Un sauciens monologā vērtās:
Ko velkat laiku! Tas tak ērti,
i jūsu nazis mieru dabūs.
Jūs pieradīsīt. Un jau drīzi
jūs sapratīsīt, ka es visiem
ne postu daru jums, bet labu.

Es atstāšu jums jūsu strīdus,
bet to, kas dvēselei zem grīdas,
es celšu laukā, svaigā gaisā.
Tas jāpierāda, draudziņ sprauņais,
ka slepa skaudība un jaunums
sēž dziļi manas sejas vaibstos.

Jo visiem zināms — asiem ļaužiem
ir brīžam dzīvošana gauža.
Es dzīvi atvieglināt zinu.
Kļūst jautri vien, kad asu prātu
es padaru par slofas kātu.
Hei, nāciet prātus uztrulināt!

Tur nepaliek pat asins lāses,
kad asu padara ne-asu.

Pať riska nav. Viens vienīgs urrā.
Zoss aso spalvu laiks ir projām.
Bet izdzīvo un neiet bojā,
kam spalva šļūc un ofa murrā.

Kā derētu jūs vest pie prāta!
Šo to jūs sākat apzināties —
tā pildzīmulis nāk kā sūtīts.
Es jūsu vilfibiņas zinu!
Un pildzīmuli uztrulināt —
tas, izrādās, nemaz nav grūti.

Kam darba noteikums un spožums,
un asums sen jau kaulā kožas,
es uztrulinoť palīdzēšu!
Cik daudz to brīvprātīgo, mīlīt!
Nes gredzenus un brošas ķīlā:
mūs, meistar, neatstājiet bešā!

Tie klaigā: laiks mūs frulus dara,
nekas nav vērts to moku garo,
nu tad lai iet! Nu ņem un blietē!
Darbs sprēgā vien. Re, sēž trulprātis
un nedomā vairs slīcināties.
Ei, asie prāti, pacietieties!

Ikvienam nodomam vai darbam
kā vilkacis tas skrien pa starpu
un tikai brīžam izbļauj svinīgs.
Es baidos pēkšņi nesadzirdēt
to trauksmes signālu līdz serdei:
Šurp, kas grib nažus uztrulināt!

♦ ♦ ♦
Mūsu darbošanās —
pelnufraukos,
bļodiņu nāves bālumā.

Mūsu apņēmība —
runās, sarunās, vilšanās,
sūdzībās, attaisnojumos,
plānos un nodomos.

Pirmo grāmatu mirstība
milzīga.
Kā — bērnu mirstība.

Insekts nemanāmi atrod ādu, kur ielīst,
insekts apmetas sātā un siltumā,
insekts briest miesās un drosmīgs top,
kautrību atmetis, pieplūstam sajūt
enerģiju un dvēseles spēku.

Insekts lēnītēm saimnieku sagrauz,
nemanāms ievīstās ādā
un dzīvo ar svešu vārdu.

Pats savādākais
šai banālā stāstā —
neviens
nieievēro
neko.

Parazīts — tas ir lamuvārds
un novecojis jau sen.

Insekts — pat skan kaut kā noslēpumaini.

S tarp paaudzi pazaudētu un paaudzi neatrastu zibens un pērkona gados, klusa ūdens un sīciņas zāles periodos, dusmu dienā un gaviļu dienā agri jo agri, agrāk par visiem augšā bij mana vecvecmāte, apsējās priekšautu un, ar lakatu sasējusi matu pīnes, gāja tā govi slaukt.

Lūk, apliecot laika spirāli, viņa parādījās pēkšņi uz takas, nāk pretī, un gadu tai mazāk kā man. Un saka: man valoda bagātāka, un dziesmu es zinu vairāk, un vairāk es māku strādāt, man zināmi noslēpumi — i meža, i lauka, un zvēri runā ar mani, tu domā — es esmu tumša! un prasta! Es laimīgāka par tevi.

Re, kā! — un pamodās manī gars pretī runāt, iedegās asins no vecvecmātes... bet ko gan mēs strīdamies dēļ tāda nieka, mums četras sekundes laika, rau, esam blakus, rau, rau, tūlīt būsīm garām.

Pagaidi, es taču aizmirsu paprasīt... Kā sauca govi! Mēs saucām govīs zāļu vārdos. Bet mēs — ūdeņu vārdos. Strautu un upju vārdos. Bet kaimiņi tur, aiz ezera, sauca govi kā meitu vai māti — cilvēka vārdā.

Pliku galvu — lietus tikai bliež —
un bez mēteļa — prom krēslā mīkstā.
Tad no lietus būra izrauties,
vajā liecot būra restu līkštes.

Kas tad lietum — līt un nomazgāt,
pakutināt kucēnu aiz ausīm.
Lai vēl nesteidz vārdos ieburt prāts,
kas dun dobji dziļumos un gausi.

Krēslā atkal nogrims tas, kas mirdz,
un, kas tumsā bija, gaismā zibēs;
nesteidzies, jo meli vienmēr ir
ticamāki daudz par patiesību.

Pacietīsim, gaidot pārmalsim.
Bet līdz tīrpām neparasts šis pašums —
brīvība zem lietus debesīm —
varduliski, putnēniski gaiša.

Mākonī logs vēries zili zaļš,
zeme aiztur elpu, zeme nojauš,
vīns par ūdeni top atpakaļ,
tik daudz trauku augšā atbrīvojas;

tukšās mucas rīb pa debesīm
tā kā zirgi, izbēguši grožu.
Šausmas, kuras māju acīs dzimst,
tikpat bērnišķīgi ātri nožūst.

Kad pazuda mums bumba dzeltenā,
it visa vienās gurķu pumpiņās,
mēs mierinājām sevi:

bumba

pazust nevar,

tā ir tepat,

šai pieliekamā kambarī, šai pavārtē,

šai pagrabā, zem gultas —

kaut kur tepat jau viņa dzīvo.

Ir bumba apaļa kā patiesība.

Tā izripos tāpat, neizbēgami,

kā aizripoja,

jo bumba apaļa.

Zēns stājās raudāt.

Jā, viss piepildījies!

Ir atradusies bumba dzeltenā,

it visa vienās gurķu pumpiņās,

rau, zālē spīd.

Un tikai

bērna vietā —

večuks.

BĒRNI, KAD VIŅUS NEREDZ

Uz zoba —
oranža šķemba
no viduslaiku mūra.
Četrpadsmitais gadsimts — uz zoba,
ķieģelis — delikatese.

Visrūgtākā pienene
bruģī pie mēra sienas —
uz mēles gala un izspļaut.

Metāla garša mutē —
mēs sakām. No kurienes
mums tāda zināšana!
Kas tad bērnībā nav ēdis metālu?
Un smiltīs atrasto
Hanzas dālderu
turējis mutē!

Bet pēc tam viss ir aizmirsies.

ĶIRBIS

Tā kā laiks kurt krāsnīs ugunis,
paklusēt un pievērt acis būtu.
Ķirbja sēkliņu ir ielicis
man kā vēstulīti plaukstā rudens.

Liela ziņkārība mani sien —
dzīves, nāves noslēpums, reiz nojausts,
varbūt iekšā tur aiz zieģeļiem,
varbūt ūdens, uguns pareģojums!

Gribi, negribi, bet tagad esmu es
pastnieks, kas ir nepareizi saprasts,
ka no esamības nebūsmē
sūta vēstules — un arī atpakaļ.

Aizciest, aizdzīvoēt un plaukstu vērt,
pasargāt no īdzības un vaimanām,
ūdenim un zemei apzvērēt...
Nenoticēt, acis cieši aizmiegt:

atkal sakņudārzs no smiekliem slims —
ķirbis smīdināt proť, resnis gausais,
labais briesmonis. Un mufe šim
ir no vienas auss līdz otrai ausij.

Ķirbis — burvestības paraugs mazs.
Parādīt pirms ziemas zemei gribas
skopās gaismas, zemes trūcīgās
maģiju un draisko pārgalvību.

Vēl rudenī iesēja koki
mezglus melnajos zaros —
lai atcerētos.

Tu esi šiem kokiem
atgādinātājs.

Tu atceries to, kur ziedpumpurs, un, kur
ir lapiņas pumpurs, tu atgādini:
tuvojas lapu mēnesis.

Tu esi neatflaidīgs.

No tā brīža, kopš gobas un vīksnas
nolēma pazust
no zemes virsas uz visiem laikiem,
mēs dzīvojam mūžīgās bailēs.

Atgādinātājs — amats
no senseņas civilizācijas.

Neizprotamo baiļu mākonis
atdalījās no manis
un, pakāries gaisā,
devās tieši pie tevis —
pārliecināts un bez trokšņa.

Un apmācās viss visapkārt.

Kas tā ir par nejēdzību,
kam tev
mans neizprotamo baiļu mākonis,
vai tad maz pašam
bezmiega sava un pārmetumu,
un bieži pat dusmu bezspēcīgo.

Un bez visa tā
atminētājam būt —
tas ir nāvīgi bīstami.
Bet patiesību šo uzzinājušam
mirkli vēlāk
būs aizmirst to.

Un nebaidīties — kā agrāk — nekā.

... Cik spēka, es čukstu, raganojos un lūdzos,
saucot atpakaļ īpašumu —
neizprotamo baiļu mākonī savu.

Tā arī paliks noslēpums,
no kurienes krievu valodā atnācis
ir vārds «sobaka» — «suns».

Pieklīdis reiz.

Iznācis laukā no tumsas
uz pavarda smaržu un gaismu
un piesardzīgs uzmanīgi nosēdies zemē
tuvāk pie bērnu čalām.

Ne ar prātu, ne arī ar aizprātu
lingvistiem nesajust vairs —
no kurienes.

Un pa kuriem stiepjas tā pēdu ķēdīte —
pa tumši snaudošā sanskrita mezgļiem,
pa avestas grieztajiem rakstiem,
pa skitu piekliegtu stepi!

Iznāca laukā no tumsas
un ar silto spalvu pieglaudās kājām.

Ai, sausserdi, tu mana dzīve ar dzelteniem čiemiem,
čiemiem, dzelteno
kameņu lietu smagmi
līdz zemei...

Mēs lietus bērni, mēs dzīvojam lietus gaidās,
no lietus līdz lietum asinis mūsu —
atdzīvinot — atsperi uzvelk,
kad ūdens pulkstenis
jau iztecējis.

Ai, šie izrāvienī un iekritieni, lēcieni pār bezdibeni
prom no nojautām drūmām uz kucēnu
sajūsmām. Savādi, izdzīvo dvēsele
arī uz bēdas maliņas...

Tā ir bijis un būs, bet tikai ne žuvušu
srautu mēmais pārmetums, tikai ne augsnes
nīkšana, tikai ne debesu ūdeņu
sīrgums.

Beļ tu aizmirsti to, ka dzīve ir nodzīvota, mans dumjais,
un slāpes un alkas apvaldīt laiks,
beļ lietus solījumus es tveru ar lūpām,
un aizmirstu visu es pati.

Ai, sausserdi, debesu žēlastība,
tu manas dvēseles dzēlēja krēslā,
smarža,
kas mani padara traku.

KRĒSLAS PUTNI

Bez skaņas nāk vakarlēpis
un pār kluso ūdeni skrien
un krēslainiem zāļu klēpjiem.
Un aiz viņa lido — vēl viens.

Tev šķiet — skaļi pārāk daudz sacīts,
ko klusām var pasacīt,
un putna ne šīs zemes acīs
no tevis jau daļiņa mīt.

Viss pārlieku tukšais un gardais
šķīst, izgaist kā putenis pērns.
Jo krēslai ir — brīvība vārdā.
Bez skaņas — viens spārns, otrs spārns.

ZELT GALVĪTIS

Tur, kur aiz ķieģeļsienas vēl
ir egle palikusi dzīva,
līdz manām ausīm nonāk žēls —
kā skuju saniens — sauciens dīvains.

Nost cepuri un stāvi tad
vai arī tūdaļ ceļos krīti —
nāk viņa majestāte pats
ar cīfronzelta cepurīti.

Pats tikpat sīks, cik viņa balss —
kā adatiņu zaros meklē,
un visa viņa karaļvalsts
ir dzīva palikusī egle.

Mans zeltgalvīt, mans dzirkstelīt,
uz tevi jaunas acis tēmē.
Es nespēšu tev līdzēt rīt,
tu neesi radīts mūsu zemei.

Ne sasildīt, ne pabarot,
ne radināt un blēņas mācīt —
viens dziedziņš sīks, un diegu to
var pārraut. Un ko vairāk sacīt.

Ak, dzīve mata galiņā,
bet briesmas tā no sevis gaina,
un deniņos man sāpe nāk
kā mana neesošā vaina.

Grib lūpas buramvārdus saukt,
lai briesmas bezspēcīgas dara.
Pār tevi man vis varas nav,
bet ir pār mani tava vara.

Tu vari čiekurzvīņas mest,
līdz pašai dvēselei tu sani.
Es — cilvēks, visuvarēns es.
Bet ja tu pametīsi mani...

Kā grīšļa jocīgie mati
prot svešajām skumšanām durēt...
Ak, rudens — cik griezīgi skatās,
ak, dzīve — caur pieri kā lūr.

Top stiklaini ezeru kausi,
un dzīvsudrabs ģībonī krīt.
Bet laime kā mirklīga jausma
pie loga sit. Neaizbaidīt...

Top zeme rāma un rimta,
kad pāri tai mākoņi pland.
Kā zilīte valoda dzimtā
uz delnas nosēžas man.

Septembris — vieglu soļu mēnesis,
septembris pieder bibliotēkām,
kā sausi zirņi birst
pa visām vecām un vieglām kāpnēm.
Un soļu lietūs — pa bruģiem.

Nesteigties,
ņemt sevi rokās un noturēties,
lai nelēktu smagajās durvīs
kā sienāzis,
kā mīlīgais Pētera Upīša sienāzis,
slavenais, gudrais sienāzis
uz grāmatzīmes.

... Pēc vīstošām dillēm,
pēc septembra dzelteniem dārziem
vecās grāmatas smaržo.

PUĶU VEIKALS

Ziemas ceriņu baltās mežģīnes.

Ziema

no baltas un biezas vilnas

ir iemācījusies adīt

zeķes vienkājainajiem kokiem

un cepurītes kadiķu meitēniem.

Bet brīvajā laikā ziema

tamborē mežģīnes.

Vaļasprieks.

Pustraks talanta devīgums,

jaunības nesavtība,

nē, man nekā nav žēl —

aizsalušajā stiklā

no elpas kūst mežģīnes,

balto ceriņu mākonis iztvaiko,

sniegpārsla nomirst vieglā nāvē.

Bet ziema jauna joprojām.

Būt viltīgāki mēs iemācīsimies vēlāk.

Ziemā

viss ir šūts baltiem diegiem.

Vabole ar melnu fraku —
kapracis pēc kaujas trakās —
klusā vientulībā pūlas ...
Saknes ož pēc piena sulas,
un pēc darvas egle smaržo.
Svaiga bauma katram garšo,
bet pie visa arī pierod.
Godbijīgi lūgšu biedru:
Piedodiet mums pārgalvību,
apmātību, vispār — gribu,
sīvā novīšanas tumsā
noslēpums ir zināms jumsiem —
kā caur augsni, trūdiem, sājiem
zemei atdot zemes daļu.
O, kas tie par vārtiem šauriem
un melns darbs bez kādiem lauriem ...

Kā mežone kaķene skrāpējās roze
un kodās. Ar furcenes nadziņiem steidzīgiem
tā ieēdās ādā. Un pasaulē nedzēstā
kā darva aizdegās krāsainie redzokļi.

O, roze, o, ērkšķaini ķērcošais vārdiņš!
Tu aizmiksi viņu! Būs jālūdz, lai piedod.
Šai zaļajā dzīvības tumsā spārdās
tas, kam tev nepieklūf, — dziļumā ziedošs.

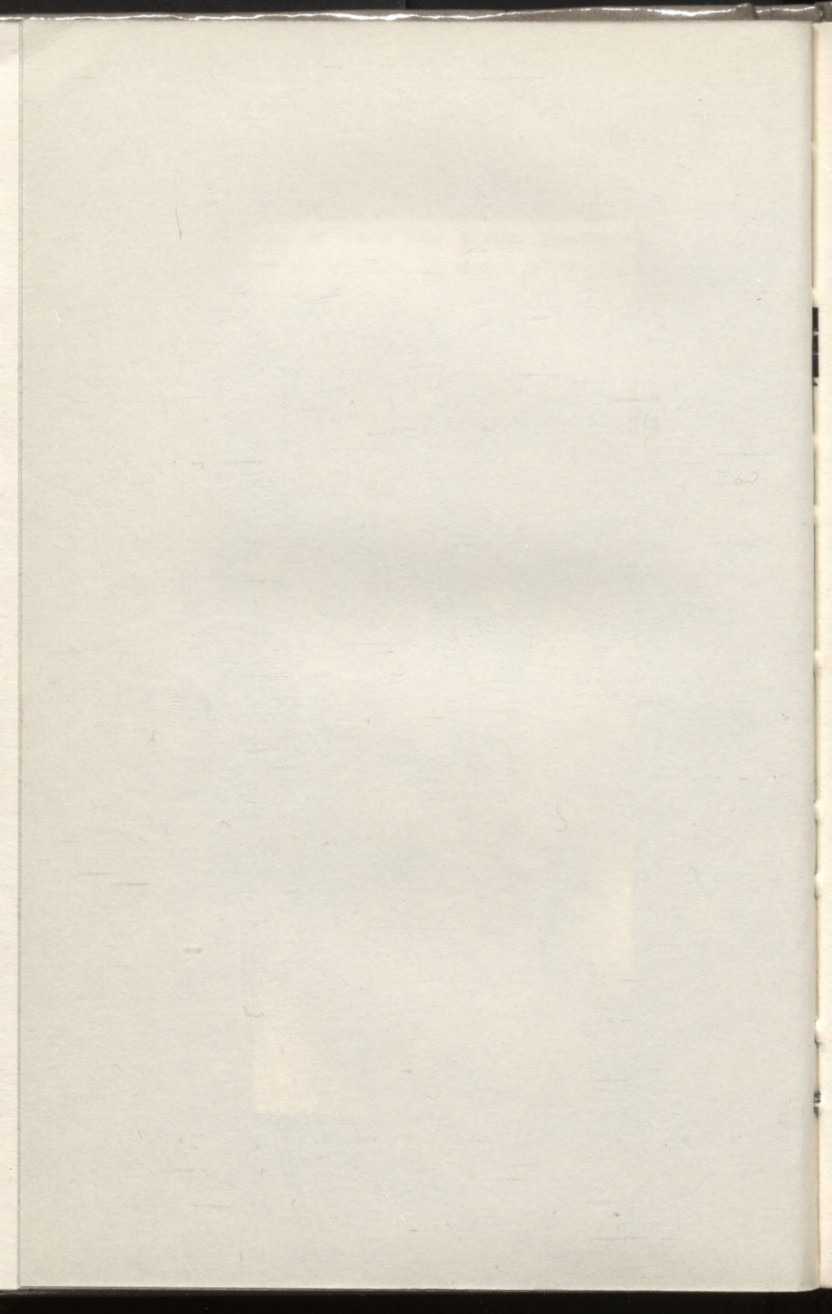
Sāk smaržot pēc lietus, un zāle šalc staraina,
tur zemes pagrabam — durvis līdz galam.
Ar asinīm — zaļām un sarkanām — parakstīts
ir mūsu līgums. Un spalvas — pie malas.

Nesteidzies, nesteidzies sākt jaunu dzīvi, nodzīvosim, nodzīvosim to veco līdz galam, sagremosim, garozu sagremosim un nodzēsīsim to malku rūgto, ugunkuru izdzersim acīm un nasu savāksim lēnām.

Pēc tam, jā, pēc tam — ātrumā pilnā — jaunajā dzīvē, pēkšņi pielēksim naktī — kaut kas ir piemirsies vecajā dzīvē un svarīgs pie tam, bet, kas, — vairs atmiņā nenāk, kā vecais un nodeldētais, mīļais, vienīgais nazis būtu palicis zālē pie uguns (vai šifais!), bet kas tad, kas svarīgs, cik mokoši tas, bet atmiņā nenāk, kaut kas vienīgs un neatgriežams...

ATVADAS NO BĒRNĪBAS DRAUGA

Un migla pār pļavu
un pavecā ozola
zēniskā delverība,
kas tikko ielaida tev ar zīli.
Skanīgs knipis pa pauri.
— Kokagalva, —
mēs bēdājāties,
— o, kokapauris, o, varapiere! —
Un visu no bērnības to,
kam gan citam, ja ne mums, būs atcerēties.
Draudzīgā izsmiekla stiprās zīles
un skanīgais knipis.
Un — nesāp nemaz.

Un sāp tikai šķiršanās.
Un mierinājums,
ka nešķiramies
uz mūžu.
Bet cauri jau spiežas
neskaidri meli.
Un lūpas dreb.

Vecpilsēta, tā ir kā lāde,
kurai dēlis viens atlecis nost.
Es kā pelīte šķērsielā kādā
tā kā piedurknē iemetos.

Prom pa bruģi, pa šuvi, pa vīli,
tikai pusapjēdzo, kas nes,
brīdi paostīt gaisu: dzīvoju! —
un tad atpakaļ — piedurknē!

Šis ir laiks, kas tev mugurā velkams
un, kā rādās, vēl pietiekošbiezs, —
zvaigzne cauri caurumam elkonī —
manī nagiem ir ieķērusies.

Botāniķa roka,
kurā pirksti — gan v, gan o,
abi apstājušies aiz pārsteiguma.

Pirkstu kauliņu
krītos
ierakstīts noslēpums.
Bet lapu un plaukstu dzīslas
spīd cauri pret sarkanu uguni.

Un līnijās
tik daudz ir sakritību.

Bet risks —
nogriezt mēli ar grīslī,
nocirst galvu
ar kalnes šķēpu.

Botāniķa roka —
starp ērkšķiem, dzeloņiem, adatām,
šķēpveida ziedlapām,
zobenzālēm
un lancetveidīgām lapām.

Tā bija ļoti skumja šķiršanās.
Nekas mums nevarēja sanākt,
teici tu, tāpēc,
ka tieši pirms trim gadsimtiem
no zemes virsas nozuda pavisam
puīns, kuru sauca par dodo.

Ak dies, es bildu uzmanīgi,
baidoties apvainot,
apžēlojies, kāda te loģika!

Tu brīdi klusēji.
«Tomēr tas taisnība.»

Dumji, es sāku nervozēt,
nezināju, ka tu esi fatālists un mistiķis arī.

Tu brīdi klusēji.
«Nerunā
vārdus, kurus tu nesaproti.»

Daba tukšumu necieš,
bet daba zin bumeranglikumu.
Dodo norietējušās dzīves zvaigzne
šodien alzzibsnīja mums pāri.

Cik tomēr aši brūce aizaug.
Un saaug kauls. Un viegli vien
no sejas roka krēslu aizmēž.
Kur bezmiegs nesenais kā piens

ir aiztecējis, kādās gravās!
Jo glāzē gaiša diena līst.
Vai tā bij mirkļa bēda tava,
kas izkūpēja debesīs!

Kad palsa diena uzaust veikli,
nav sejā manāms vairs nekas,
ar kādu brašulīgu steigu
ir nožuvušas asaras!

No kurienes šis spīts tik plosošs,
kas mani grauž un nepagaist,
liek murmināt: es nepadošos,
tas nieks ... jau aizmirsts ... nesāp vairs.

Viss bija riebīgi un smagi.
Bet kas tad iestāstīt to dzen
caur zobiem sakostiem sev tagad:
viss projām sen, viss projām sen.

SEPTEMBRA APSES

Novīšana. Kā noliegšana.
Vīstošo lapu vīns.
Kas par slāpētu raudāšanu!
Varbūt liekas! Nē, tā kā brīnums —

vispēkšņākā apskaidrība
pa apsi gredzeniem plūst.
Tu esi skaists! ... Aiziet mirklis zibēdams
cauri dzīslām. Un kluss.

Kur tu, jaunības sāpe zvanīgā,
un kur, līdzcietība, tu brien!
Novīšana. Novīšana.
Skrejošs spārns pāri ūdeņiem.

Novīšana ir — nodzišana!
Ne jau grumbas rūgtās, ko griezt
tevī liktenim, — mirdzēšana,
acu gaišumā iedegusies.

Afaisnošanās vēla. Vēla.
Pēdējā gaisma recē.
Uz novīšanu. Uz novīšanu.
Uz redzi.

Laiks nepārcirst mezglus, bet atšķetināt, laiks
bezcerīgo šķeteri šķeterēt vajā, laiks
uzminēt sākuma sākumu to, kas tur kamola viducī,
un turēties tad tik pie pavediena, lai tiktu —
o, beidzot! — laukā no labirinta.

Laiks afraisīt nāves cilpas, aplaužot nagus un
mežģījot pirkstus, iekožoties ar zobiem, un pa-
ciesties mācoties, dusmas un niknumu apspiežot
un lūdzot, lai daba intuīciju atdod.

Nepārcērtot ne sakni, sakneni izņemot laukā un
kopā ar zemes piku pārstādīt koku, laiks sargāt
ir zaru dzīslainās virves un sažuburotu cilvēka
vēnu, pavedienu, kurā dzīvība turas.

Mezglainie pavedieni, ilgstošās dzīves un saknes
bez apstājas, ilgs, ilgs ir tas darbs, un laiks
ir tāds.

JAUNU DZEJNIEKU GAIDOT

Ir laiks! Ir laiks, mēs esam noguruši gaidot, cik ilgi tā var
vilkties, uz durvīm visi skatās, negrib izklīst, laiks
bērna prātam parādīties! Un sastingt izbrīnā!

Un skatīties uz mūsu drūmiem ģimjiem, uz ciešām rindām,
apsveikuma rituālu un cītību un kvēli to, ar kādu
savus vecos aizspriedumus mēs nomainām pret
jauniem aizspriedumiem.

Un konstatēt ar ārsta precīzumu, cik slimīga ir mūsu
dzirde — ko runā... un ko teiks, ja... —, un
pārmest mērenību mums kā naidā, tā i mīlestībā.
Un neaizmlrst pie tam, cik nepacietīgi mēs gaidām,
kāds viņa spriedums ir par jauno karaļtērpu.

Un varbūt apšaubīt dzelzs kodeksu, kur mūsu prāts un
vecums mīt, kur jaunība un briedums, vecums doši
mums ir tāpēc tikai, lai prātu atrastu, tur uzkavētos
brīdi un tad pazaudētu to.

Viņš logu izstītīs! Viņš veikli ieliks vardi galdā! Ļaujiet
viņam! Mēs būsim jauni, bet viņš netaisnīgs, bet
taisnīgums jau atnāks pats no sevis, un mēra sajūta
to nepametīs.

Ir laiks! Ir laiks, mēs esam noguruši gaidot, cik ilgi tā
var vilkties, uz durvīm visi skatās, negrib izklīst...

Sāksim atkal runāt latīniski,
lai no misiņa un vara bildēm izkāpj
pazaudētais varonības smagums.
Gladiola — zobens. Gladiola — špaga.
Gladiola, kur tavš gladiators!
Iet pa ielu, grambu grambām klātu,
zobenasmenīti pārbaudīdams,
matu pāršķel tieši pašā vidū.
Un sāk krist kā pēkšņas lietūs lāses
puķuvārdi, ciņš par citu asāks, —
gladiola, zobenpuķe, šķēpnesēja...
Vārdnīca, tev līdzī nepaspējam!
Krusto špagas jaunekļi un duras,
liktenis tiem tīmeklītī turas.
Skatās pusnakts ace — modrais lēpis —
meitenei ir rokās šķēpu klēpis.
Kas par krāsul — gluži asiņaina!
Kas par pēdām! — rūsi recekļainas!
Tās ir rudens iegribas un vēlmes —
loterijas, kautiņi un spēles;
septembrīga rūpe katru rītu —
maizi, izpriecas, bet vēl ko citu,
vēl ko citu...

Man ir laimējies
apmesties pilsētā,
kurā ir Varžu iela.
Savu adresi cilvēki nosauc ar smaidu.

Vāveres, Bebru, Caunas,
Lapsu, Zaķu, pat Sermuliņu —
un tas nav kažokādu veikals,
tā ir Rīga.

Meži atkāpās, zvēri aizgāja,
putni aizlidoja, zāle aizlīda projām,
atstājot piemiņai savus vārdus,
un pilsēta atkārtu tagad no galvas
savu ielu nosaukumus —
Dzegužu, Cīruļu,
Dzērvju, Strazdu, Žubīšu
un pat Pūces iela.

Un vecās mājas atceras aizmirsto,
un jaunie kvartāli mācās runāt,
bet es visu laiku dzīvoju mūžīgā trauksmē —
mums ir vēl tik daudz aizspriedumu,
kaut nu mums neienāktu prātā
pārdēvēt Zalkšu ielu.

Aicinājums «nosist čūsku»
noveco un frakā tempā pie tam,
bet kā gan lai iemācās tagad no jauna
visi skolēni
un skolotāji to vienlaik!
Un ar ko lai aizvieto čūsku!

Apbrīnojama pilsēta.
Uzmanīgi,
mēs esam atnākuši Vilku ielā.
Bet tu nebaidies.
Tā ir Rīga.

♦ ♦ ♦
Podzola un smilšu zeme šī —
pulsa vietā tieva, tieva vēna.
Sudrabaini, krēslaini un lēni
ziemelīga saule debesīs.

Likteni, es neskumstu, paldies,
lai uz mūžiem svētīts ir tavš skopums,
kurā bagāts novēlējums kopā —
nesadegt, ne sevī ieslēgties.

Tikai balss uz augšu skalojas,
roka matos ielīdusi dziļi.
Pat ne riekšava, ne malks — pa pilei
medus, indes — dzimtās valodas.

CEĻMALLAPA

Lapa jauna un spīdīga,
dziedniece asins
un ziedīņš ar gotisku bultīti
uz esības malas.

Šī zeme ir ceļa mala,
par pazoli lielāka nav.

Visi karu un gadsimtu apavi
putekļos līdz pat grāvmalām.

Un cik —
nonēsātu zābakstulmu,
pazoļu cauru.
Piebēra Rīdzeni.

Nokauta zeme.
Piekauta zāle.

Šī faufa ir —
ceļmallapa.

DZEJOLIS PAR KUMPI

Un uznīra senas atmiņas
par ilgumilgu starpbrīdi
gargarā koridorā —
viņi slamstījās,
nezinot, kur sevi likt,
citi aiz gara laika stutēja sienas.

Matss Trāts visus iztaisnoja.

— Kas tas par paradumu — karāties
pašam uz sava skeleta! —
Tā mēs iepazīnāties.

— Kumpis ir ceļš uz diloni, —
atgādināja viņš katram.

— Maniere uzkārt galvu
uz saviem diviem skriemeļiem
apātiju lej smadzenēs, —
apgaismoja viņš draugu.

Augstprātība, pārkaulojusies kalķī,
kūkums, kas aizmirsis spārnus,
padevības slepenā poza,
bezcerības apslēptais kupris —
viņam bija trenēta acs.
Tajā dienā viņš ķērās klāt
visas cilvēces stāju pārtaisīt.
Un ticēja, ka tas ir iespējams.

KĀPNES

Kādas dīvaines tomēr, pat mulķīgas domas
nāk galvā no rīta, nāk atkal ap krēslas
stundu un dīda un dīda pa naktīm,
un neļauj aizmigt.

Kā, sacīsim, izskatījās tas manuskripts Imanuēlam
Kantam, un kāpēc viņš sūtīja
to, lai izdotu Rīgā, — vai nojauta viņš,
ka vētras, jezgas un strīdi nerims
līdz nākamai pastardienai! Un kā šīs
lappuses tīrrakstā pārtapa, melnraksts
filozofam ir satriecošs — kosmiskas
rokraksta vērpētes un vēja roze,
kāds pirmatnējs biezoknis gravās un vējlau-
zās, karalauks, kurā iet rinda pret rindu
ar mietu, un pēkšņi svītra melna un
trekna ņem dzīvību veselai frāzei. Un
kā nāca manuskripts — ar sūtni, ar ne-
jaušu šurpbraucēju un pa kuru ceļu,
un kur ceļā mainīja zirgus!

Šīs trepes — nez kāpēc ikdien mani tirdī
tā aina — kā Jānis Jaunsudrabiņš kus-
tējās pa šiem pakāpieniem, vai kāpa
viņš uz priekšu saliecies vai arī ot-
rādi — izslējis galvu!

Un mokoši uzzināt gribas, ko sacīja Aleksandrs
Čaks, apstājies pusapļa kāpņ-
telpā, kāda balss, tembrs un pauze, vai
tiešām šīs skaņas bez pēdām ir zudušas
no slēgtas telpas, nevis iesūktas
sienās un pamirušas pie griestiem?

Vien izdevniecības runcis, atstādams pēdas uz
trepju vēl svaigā betona, pirms gadsimta
ir savu personu iemūžinājis skatāmi,
un katrurīt, kad ar nodurtu galvu es kāpju
pa pakāpieniem, es ieraugu to kaķa
pēdu, un nāk vai smieklī, pat liktenis
šaisaulē reizēm dzen jokus un samaisa
lielo ar sīko, un atstāj mums brīvību
pašiem ar visu tikt galā.

Bet laiks savu ceļu iet un nodeldē pazoles
savas līdz galam.

Pēc kādas no laika skaitīšanām, kas
tāla no patiesības un tomēr jauzu
spēlītēm noder, no vecas hronikas
rindiņas — trim septiņniekiem pu-
tekļiem klātiem ir jāgrezno Rīgas
ģerbonis šogad.

Jā, septiņi gadsimti, septiņi desmiti
gadu, un septiņi gadi vēl klāt!
Cik jauki ir zīmēt septiņniekus!

Trīs buras, trīs vējus, trīs vēj-
rāžus, kokus trīs. Trīs nāves izkaptis,
afrautas kaklam. Jā, pilsēta
izdzīvoja, negaisā nomazgājās!

Beļ Pēteris!

Cik sen gan kā noklāts ar jaunu un
sarkanu varu, beļ kļuvis jau zaļš...

Jā, kas būtu domājis — rau, zaļā
un dārgā gaisma — tas arī tad ir
viens tumšzaļās mūžības pieskāriens.

Beļ atceries, mēs spriedām, būs

tas tikai pēc mūsu nāves... Un

pēkšņi auksts lietus zvērēns aiz

apkakles aizslīdēja. Un salts

top starp lāpstīnām... Un sa-

vādi pulkstenis uz mani skatās.

ODENSTORNIS ALISES IELĀ

Stāv torne Alise

Alises šķērsielas galā, stāv cietoksne, vitrāžu
stiklota, savā pilsdārzā, un atslēga smaga, un netiec
aiz kulisēm, kur puskrēslā savādi izsmaržo
citronmeliss.

— Ak tu, ūdensķērne, — kļūst pilsētnieks dusmīgs,
— ak tu, ūdensbalja, tu, ziloņa guldzošais vēder, kas tev
ko slēgties un mūķēties, resnā, pliks ūdens vien
iekšā, kaut ārpuse gan tev ir varena!

— Pats Doms man ir rados, ar ķieģeļu rakstainiem
priekiem, kad jūs tur tai apakšā fustnāt ap niekiem,
mēs spriežam par mūžības un ūdens tecību, — Alise
atbild un dusmīga ir vai pārlieku.

Un ērģeļu balsij
gan tercā, gan tonī no galvas līdz papēžiem
līdzī zied manas rozes, un nav nemaz dīvains
tas vienādums, kas piemīt dievišķi rēcošai mesai
un dievišķi klusošam ūdeņu palsumam.

Un, ja jums tā tīk,
tad tepat uz sliekšņa, ne tālāk par sliekšni, zem Rīgas
ģerboņa, kad pārbaudīts būs, vai jums sirdī nav sliekšņa
un elpā nav indes, un centienos jaunuma,
jums tiks visaugstākā balva — kauss
ūdens visbrīnišķīgākā.

Uz lielu pārmaiņu sliekšņa
mēs dzīvojam — kad atdzimst ūdenskults,
nāk cieņā ūdensdarbs un godā ūdensnesējs,
kad slavā nāk ūdenssmēlējs un ūdeņu zinības, pats
ūdenszinātnieks un augstas ziņas vīrs modina domas
no laiskuma, kas mīt ik ūdensdzērājā iekšā. Un Ūdensvīrs
zvaigžņo pār mūsu dzīvi un iešanām.

Stāv torne Alise.

Pilsēta lejā —

kā jāvīgs mākonis

ūdeņu templim

pie kājām.

LIELISKĀ KRUPJA ATDZIMŠANA

Briesmīgie Rīgas zvēri un labie zvēri —
no fasādēm, balkoniem, tornīšiem, no
bareļjefiem — pavada mani ar acīm
pa svētdienas rīta galīgi tukšo
ielu. Ar muguru skatienu sajūtu.

Lieliskais krupis-kariatīde, kā parasti,
sagaida mani ar skepses pārpilnu
smīnu. Viņam ir jānotur divkārtīgs
smagums — tā pārinieks krupis ir
nobendēts Otrajā pasaules karā.
No tā šķemba atstājusi vien ieslīpu
ģipša skaldni.

Un tad redz, kas notiek, — parādās skulptors,
ar redzīgiem pirkstiem no sākuma aptausta
gaisu, burza to, kamēr uztausta
formu, un tad ķeras klāt pie māla un
alabastra. Un nu jau uzrodas mute —
tā krupja mute ar rūgtumu un ar
pārākumu, ko nesajaukt ar kādu citu.
Un meistars steidzas.

Cik žēl, ka visi vēl gul, citādi sen jau
uz iefves te būtu dīkdieņu bars. Viss! —
atrauj no sienas viņš savas noziestās
plaukstas. Mirkļis! — un iepūš dzīvību.

Un māja noelsdamās izfaisno plecu, no
šķībuma notirpušo (jau ceturtais gadu
desmits), un arī es tieku galā ar savu
šķībo smaīdu, tagad es saprotu, kāpēc viens
lūpu kaktiņš vienmēr uz leju.

Fantastisks zvēru dārzs uz māju fasādēm
iekustas, tīģeris nagus frin, šņākuļo pūķis,
inde sāk pilēt no himeru zobiem. Droši vien
tas viss ir tādēļ, lai laimes un brīnuma
nojautā dvēsele pamirst. Lai sajustu mēs
un nepazaudētu vēlāk vissvēto bijību
mīklainās dzīvības priekšā.

BURVJA KĻŪDA

Bet, latviešu valodu radījis, cilvēkbernam
to ielicis mutē, izgudrotāja aizmāršībā,
laimesbērna mulsumā ar pirkstu viņš
aizmirsa padraudēt atvadām.

Bet rituāls! Nē, tāda doma pat nenāca prātā
un, ja arī nāca, tad izgaisa tūlīt bez pēdām.

... Nāk stunda, un zvana zvans, un poš griestus
ar ziediem un lapām, erickiņi un pupuķi
salido mājai apkārt un sēžas uz jumta, un pēk-
šņi ar dīvainiem ķekariem mēnesskrāsā sāk ziedēt,
rau, sētas sols, kreiseri, banānu vedēji,
burenieki ienāk ostā un taurē, bet vakarā top
iedegtas lampas un gaismekļi, sveces un paštaisītu
laternu virtene, un pastnieks nes telegrammas.
Ir noticis brīnums — cilvēka bērns ir iesācis
runāt, pirmoreiz runāt — un fauta svin
svētkus. Bet kas par informāciju, — uztraucas spe-
ciālisti, — bet platais «e», bet plūstošais «l»? —
un nopūšas atviegloti: iedzimtība patiešām ir bi-
jusi teicama. Rau, svētais vārds, rau, dzīvinošais,
rau, nosītošais un augšāmcēlājs, nevalkā velti,
nenonicini dūsmās, neskaļdi no vienas vietas, ne-
murmini, neburzi, sargā, iekāro vārdu, buries un
brīnumus dari pats, atdod un aplaimo citus ar vārdu.

Kopš šī brīža... Ak, jā... Neticami, bet no visa tā
nav nekā.

Bet varbūt tā nebija kļūda, vien viltība,
pārbaude, pārbaudījums, izmēģinājums! Nē,
tomēr bij kļūda, varbūt pat bīstama, varbūt
pat nāvīga, bet varbūt, ka ne, varbūt nav
zināms, kā viss tas veidosies, atliek vien
zīlēt.

BALTU VALODAS

Vairs tikai divas lapas likst
šai senā, senā cilšu kokā,
ir iets caur uguni un mokām,
un koks ir tukšs un caurspīdīgs.

Un lapas vējš, gan ass, gan žēls,
ir purvos bārstījis kā notis,
un nosebojās poligloti —
ir tikai divas lapas vēl.

Bet runas dzīvais apbūrumš
vēl gravu krastos turas cieši,
ir latvieši un lietuvieši.
Un valoda — dzīvs radījums.

Ja tikai divas lapas kvēl,
tad laikmets uzmetas par sargu:
sauc putnu, akmeni par dārgumu.
Vai valoda
nav dārgums lielāks vēl!

Tumst stabule no bērza tāss,
un kautrāk mēle skaņas loka,
un senā, senā cilšu kokā
vairs divas lapas plivinās.

KRIŠJĀŅA BARONA MĀJA

Šis pufnu pārklis! Šī šaurība,
šī pletīcība.

A. Saulletis

Bijušā Dārtas ielā, kur Dārta
žāvēja veļu sētā, kur briedēja rutks
savu viltīgo zibeni dobē, kur oda pēc mizām
un sveķiem, kur stāvēja malkas grēdas,
Krišjānis ...

Ir nobriedis viss.

Visa šīs pasaules
gudrība, burvība. Laiks —
pa graudam, pa graudam, pa graudam,
pa tīrradnim.

Bagātība bij neaptverama, un reizēm viņam
pat sametās bail, un mūžība saldēja lāpstīņas
viņam. Un priekšnojauta — es nepaspēju —
to cēla augšā pirms ausmas ... Atžilba, dzirdot,
kā kolēģis literāts iesaucās: «Ko, un te
mīt mūsu gara sirdsapziņa? Nemaz nav paredzēt
grūti, aizmirsīs pēcteči ceļu uz šo necilo māju
ar klusajiem logiem, tos ietīstīs visādas
idejas — ķeršanas, tveršanas, gūšanas, vis-
pārējvēllabākbūšanas ...»

Un, skatienu pārlaidis mājoklim savam,
paraustot plecus, Krišjānis nosprieda
mirklī, ka mītekļa greznība,
krāšņums un smagums — ir
garā un dvēselē ne pārāk bagāto
daļa, bet doma šī pazuda,
kā bija nākusi, bet varbūt tā
nebija bijusi pavisam. Un, viesi
pavadījīs līdz durvīm, no sliekšņa
viņš atgriezās steigšus.

Zemes smiltis un zelta smiltis gaidīja viņu —
ņem kaut ar riekšavu, grāb kaut ar roku līdz
elkonim, kaut vai ar pieri pret sienu, kaut
vai ar seju plaukstās...

ĒRĢEMES IZLOKSNES VĀRDNĪCA

Es vēru vārdnīcu uz labu laimi
un asi akā nokliedzos. Ne atbalss,
bet pretī atsaucās man skaidra balss —
tik ļoti sveša, sava, dzīva, pusaizmirsta.
Pa ādu aukstas tīrpas. Dedzinošs
un tāls, un bezprātīgs tāds minējums.
Un pazibēja doma: nāves nav.

... Sauc mājās govīs. Ceļas tīra balss
un lēnām sēžas ataugušā zālē,
un atkal gaisā paceļas. Aiz upes balss,
un balss aiz pakalna, un balss aiz meža.
Ņem vīramāte slauceni no sienas,
un dzirnakmeni noglāsta mans vectēvs —
pats dzirnavnieks un dzirnavnieka dēls.
Un klusa balss man skaidro, kāda jēga
un vērtība ir katram dienas darbam.

Cik dziļaini ir lauku ļaužu prātil
Un kādus vārdus maziem bērniem māca!
Šai nevīžīgā gadsimtenī dvēsele
ir mācējusi tīra pastāvēt.

Es satraukumā prasu kā pa jokam,
vai mirstīga vai nemirstīga tauta tā,
kas savu gara veselību nejauš.
Un kurai augstprātība sveša ir.

Es vēru vārdnīcu uz labu laimi —
un pēkšņi nodrebēja liktenis.

Un tagad nu! Rau, lampas medus gaisma
un galds, un vecs un jauns šai blīvā starā.
Klāt dziļais biezo sējumnieku laiks,
laiks skaļai lasīšanai vakaros.

Beļ kas tad tas! Balss atkal negrib klausīt,
un kamols kaklā kāpj no asarām ...

PACEPLIŠA LIZDA

Re, optimists paceplītis —
puņnelis pupas lielumā.
Re, paceplīša lizda —
sveika un vesela žagaru kaudzē.
Bet visapkārt vājgāzis vien
un celmi kā sastindzinātas raganas.
Zaju aci no debesīm lūr
viesulis aizejošs.
O, skatiena skaidrais niknums!

Pietiek vējam uzaci pacelt —
stiebrīš jau panikā bēg.
No uguns pavirša skatiena
sūna sakrīt plēnēs.
No sūnām un stiebrīņiem vīta
ir paceplīša lizda —
sveika un vesela žagaru kaudzē.

... Nevaru beigt tevi apbrīnot, Latvija.

— FACHSIE LUZAROV OVO IN
Jedini zbirnik izdan na

Na ovoj strani nalazi se
jedini zbirnik izdan na
Na ovoj strani nalazi se
jedini zbirnik izdan na
Na ovoj strani nalazi se
jedini zbirnik izdan na

Na ovoj strani nalazi se
jedini zbirnik izdan na
Na ovoj strani nalazi se
jedini zbirnik izdan na

O, koliko je lijepo!

— Pitali su me kako

zabaviti se u ovom

Na ovoj strani nalazi se

jedini zbirnik izdan na

Na ovoj strani nalazi se

jedini zbirnik izdan na

Na ovoj strani nalazi se

... Na ovoj strani nalazi se

Nekas.

Nekas neaizstās vēstules.

Pat kad blakus istabā — ne.

Nekas tās zīmītes neaizstās,
kas uz virtuves galdiņa.

Aizejošo soļu raksts...

Pat ja tikai līdz avīžu kioskam — turp
un atpakaļ.

Visvienalga —

ir jāraksta vēstule. Atvadu vēstule.

Kāda savāda pārvietošanās. Līku ločiem.
 Pēkšņi sāņus
 no svelošām virsmām —
 uz abām pusēm un prom.
 Metos sāņus
 no cilvēka, kas bija draugos ar tevi.
 No tiem, ar kuriem apēsts sāls puds.
 No tiem, ar kuriem vien skatiņiem apmainījāties.
 («Atdod man skatienu manu...»)
 Un no avīžu kioska,
 kas līdz pat šim brīdim
 ielas malā
 stāvē visā tās garumā,
 visā tās garumā
 un ilgi
 noraugās tevī šai krēslā.

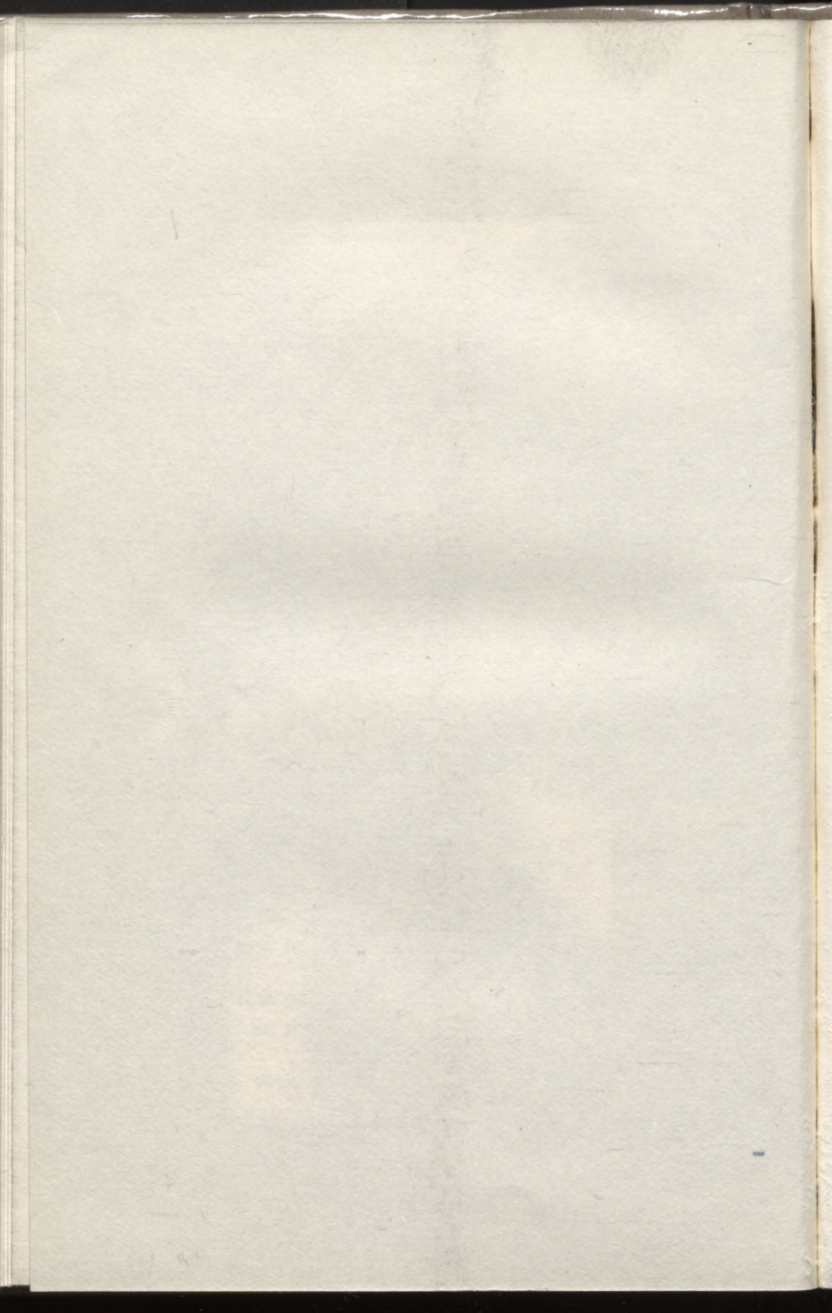

Līdz tam mirklim i pastāv
 sievietes misija, sievietes sūtība,
 kamēr tā pati nesāk
 par visu to izspriedelēties.

... Tikai parādī nofur mani vēl uz šīs zemes.
 Četri un smagi.

Tēva, vīra, dēla un mana Mārtiņa priekšā.

♦ ♦ ♦

Tagad zinu —
ar zvaigžņu ātrumu
nāk tikai aizmirstība.

Viss pārējais nāk lēnām.
Lēnām
manas acis aizaug kā dīķi.

♦ ♦ ♦

Kaut kāda īpaša civilizācija —
klavieres vecās un slavenās.
Un jaunās — nenovērtējami dārgās.
Klavieres — vietmīles, neklejones.
Ļaudis, komētas, kari, sacelšanās un klejojumi,
un mūzika galu galā —
pasaule griežas ap tām.

BROKASTIS PĻAVĀ

Un papīrs safaukojās. Savu zina.
Pie visa vainīgas tās brokastis
pirms četriem gadusimtiem. Izmēģinot
to slīcināja atfekā, kur blīzt
biezs ūdens Depenā, — tur burvēm vieta,
tur izlemjams, vai ugunij tās tiek
vai ūdenim. Ai, inkvizītor viedais,
ai, rakstvedi, tu spalvas darbiniek,
viss jūsu aprakstīts — gan darbs pie taisnās tiesas,
gan brokastis pēc tam šai pļaviņā.

Ciet atfeka. Pie citiem apraksts iesiets.
Gaist pēdas praulos, grantī, mālājā.

Bet pirksta nospiedums šis treknais, pirksta...

Neizteiktais, pēc tam pārakmeņojies — slien zemi uz
pakaļkājām.

Neizraudātais, pēc tam sasalušais — plēš tērauda dzīslas
pušu.

Neuzliesmojušais, pēc tam gruzdošais —
pārtop par pašsadedzināšanos.

Beidzas šī tūkstošgade... Neapņēma i
vienai man vien par to zināt. Bez tevis.

OPERA

Šai pasaulē, kurā gan dienu, gan nakti, gan tieši, gan slepus ik cilvēks ir aizņemts, meklējot cerību stīngru, man pieietams ir vēl viens atbalsta punkts — tā ir latviešu valoda koncertizpildījumā.

Dziedāšanai ir radīta valoda šī, kantātēm, oratorijām, žēlabu dziesmām, tā — opera atdzīvojusies. Kur, kādā citā vēl dialektā ir tik daudz patskaņu «a» — augšupcēlīgu, krītošu, lienošu, ieaijājošu un kaucošu pēkšņi, diftongu lēkājošu, tīrāko «r» un rāmītim «s» sudrabaino. [Kad strīdējāties reiz takša pieturā bariņā, neskopojoties ar epitetiem un paceļot balsis, kāds svešzemnieks stāvēja, aizgrābti atvēris mufi, un pēkšņi tas iekliedzās sajūsmā: ak, kas par valodu skaistu!]

Nav ar ko izskaidrot, nav ar ko salīdzināt nemieru to, kādu vieš dvēselē pēkšņi vaļsirdīgs rečitatīvs — divas zemnieces sakliedzas tā kā putni pieklusušajā autobusā. Studenti kartupeļvagā mētā «a» kā tenisa bumbiņas. Pie bērnodārza, uz sliekšņa — putnu tirgus, brīkši un brākši, kā strazduļotu un ceptos fur olas savā pirmatnējībā. Duets uz upes kuģīša, ko nu fur, Rīgā vēl nesen atšķīrās zaķusalieši runā no kundziņsaliešiem, nerunājot nemaz par saliniekiem no Doles.

Jauna māte pirms guļas sacer pusbalsī pasaku dēlam un tīri savu muzikālo partiju notur, pati to neapjaušot nemaz.

Un es pārstāju zīlēt, no kurienes skaņuraksts unikālais — vai zibsnis no baltu gāzmainās straumes, vai arī dainas no gadsimta gadsimtā neatlaidīgi, nemanāmi savu ir darījušas, izkopjot tautai mēli. Un cauri caur smalko sietu iesētās skaņas, ārdētās ugunī, ūdenī, gaisā, atstājušas mums šo fonēmu nevainojamību. Un es aizmirstu aizvainojošos strīdus, sprakšķīgās galdarunas, smagās frāzes, es klausos skaņas, tik tuvas un pēkšņi tik nepazīstamas, tik pilnas ar diženu jēgu un noslēpumu, un es klausos, es klausos, es klausos.

Kad dimdēja poligons ap mūsu gulbajķu māju un plīsa stikli, un plaisāja zeme kā miza, mīnmetēji, ne «katjušas» vēl, rēca, un balss šī bij nepierasta un baiga, es iekliedzos izmisumā: es neizdzīvošu te! — mans Azarovs pasmīnot teica: paver muti mazliet, lai nepārpļīst bungādiņas, pirmais noteikums poligonā. Skaties! — Viņš, pacēlis pistoli, izšāva gaisā. — Gandrīz nav dzirdams, un šausmīgi nav nepavisam. Un atceries — izbijies reiz, un ar to arī bailēm ir beigas, vairāk nebaidies dzīvē nekad ne no kā. Cauri asarām nosusējušām es iekliedzos: skaties, bet zvaigzne, tā, kua krīt, arī ir šāviņš! Nē, — viņš teica, — mana nabaga meita, tā ir vienkārši zvaigzne.

MAGNĒTISKAIS MĀRAS EZERS

Pagājība nolaidās melnajā dzīlē; kas atmiņā bija, nu vējā. Jā, šis ezers ir noburts, un zibeņi atklāja tajā magnēta spējas.

Katru gadu te mākoņi nāca no jūras, un izbīlī skatījās mājas. Katru gadu pār Rīgu balts izlija lietūs. Bet zibeņi ezerā krājās.

Un bij pierasts šis ārprāta troksnis pār māju, un zibeņi akmeņus plēsa. Lai kā miedzāties, sātanīgs žilbums caur sienām, caur gadsimtiem nesās.

Un ar likteni aprada ļaudis un remdējās domā, ka tā nepieciešams. Un kā smilšu tīģeļi bija aprautas sētas liesmām.

Un tā dzīvoja zibeņi dzirnavu ezerā, līdaku lejā. Nira dzelmē un savijās kamolā, šņāca, kā čūskas no groza šņāc sejā.

Ozols! kastaņkoks! Ik gadu atdeva upurim koku kā vīru. Kas būs mums! Kādiem līdz parīta zibeņiem tik — dzīviem vai mirušiem!

...Šajā naktī es pamodos, pielēcu kājās no svilpieniem ezera pusē. Aizlidoja no ezera zibeņi, atvadām svīpa tie klusītēm...

Tai tālā bērnībā vējš auzās vien —
pa faviem (jūsu gaišība!), pa matiem skrien —
ai, jūsu vāveriskais maigums.

Kad nebij ar ko zīmēt bērnībai,
ar šķērīti tad nost pa šķipsniņai —
un akvareļiem ota.

Un skarbāka bij dzīve pārējā,
par kaņepājiem, lūkiem, maisu raupjāka
(bet atcerējies to bez rūgtuma),

bet stiprāka par visām šķeterēm,
un skriemeļstiegrojums nekad, ai, nē,
ne locījās, ne liecās.

Tur pieskārs vējš savām lūpām vien
pie faviem (jūsu gaišība!), pie matiem favējiem.

UZ JUMTA VARA IELĀPS

Ai, ironija, parunā kas latviešiem — «šopasaulīti salāpīt»... Tur rūgtums, vilftīgums tāds rāms.

Beļ kurš gan, dreboņ nepacietībā, nav zvērējis no jauna — gan šuves izgudrot, gan lāpāmdiegu, un katru reizi sava taisnība bij tam.

Ai, maksimālistu, ai, morālistu sapņi, ak vai, tā tukša nodarbība, nē, nav vērts pa gaisu runas laist.

Beļ, ja mēs nevaram šo pasaulīti izlabot, to mirklī salāpīt, to sadiegt mirklī kā zeķē caurumu, tad lāpām jumtu Doma baznīcai.

Cik mierinājuma šai ielāpā, un kāda uguns — cik nekaunīgs un gailīgs, dzīvs un sarkans varš, kam segt.

Un lāpām Mākslas akadēmiju, rīt pāriesim pie Pēterjuma, tikai nepārdegt.

Un vara notekas un vara renes, jumti, jumti — jūs, faures, trompetes un tūbas, mežradziņi! — raganpiesta kādā ķēķī, smieklī — kāds viņu, bļautīkli ir saucis skaļš.

Kā orķestris dārd varš pār Rīgu, kā orķestris, kas izdziedēts no mēmuma un kaitēm, kam dvēseli ir atdevuši atpakaļ.

Kur pār bēdu, pār dzelmi
neatskatoties gāju,
kāds ar bezžēlas delnu
visas krāsas ciet klāja.

Tā tas bija. Mums abiem.
Mākoņsalas, kur rakties.
Mākoņsalas, jūs labās —
aizslēgtas. Un zem akmens.

Cik to priesteru zinīgo —
kas no kuriem nāk vārtiem.
Bet man nepiestāv minēt,
kā nākamā dieniņa pārtaps —

vai par audeklu kādu,
vai arī par šagrenādu,
vai arī par cūkas ādu —
lai nāk diena jebkāda.

Bet — šī sāpe bez gala.
Bet — cik parasti pienāca.
Mana slepenā sala,
mans svētums vienīgais ...

Saltums uguni sargā.
Vārds par tēraudu cietāks.
Ai, cik tieši un bargi
dzelme dvēselē ieskatās!

Jā, dzeja. Burtnīcīte.

Darbs akmeņlauztuvīgais.

Jel nesāc iestāstīt,

ka atmiņa mums dīka.

Jel kaunu nezaudē.

Un bēdu nenodēldē.

Un netēlosim te,

ka nezinīgi peldam.

Pa sprīdīm, sprīdītīm

to, kā mums tiešām gājis,

it visu nosauksim

reiz vārdos īstenajos.

Nē, sludināt nav ko,

sev pauri kasot maigi.

Nav jēgas vienkāršot

ne likteni, ne laiku.

Viss pārredzams un jūtams.

Kaut tie, kas skata gaismu,

vien labestīgi būtu

un taisnīgi, vien taisnīgi.

Cik postīga sliekšme.
Cik veltīga nodarbība
un ieradums dīks —
meklēt it visā sakarības,
sakritības,
zvaigznājus,
likteņa līnijas.
Un likteņa skaitļus.

Bet apbrīnojami — re, dzīve ir prom, nu un kas!
Viss ir sasaistīts cieši.
Sakrīt rūdas dzīslas un cīpslas,
un uzliesmo likteņa līnijas.
Un kā pērkongrāviens ķer likteņa skaitļi.

No rīta
dzīve atkal jāmācās ir no jauna.
Dzīve!
Ezis,
kas iekritis sausā, pamestā akā,
bezcerīgi
mēģina rāpties
uz augšu.

Dievinu valodu genealogijas koku.
Un ar slepenu baili
ēju svētbirzī
un savas nabaga dāvanas nesu.

Un klūpu
tumsā uz sanskrita saknēm
un latīņu saknēm,
un atbalsī dzirdu brīnumvārdus:
īgnis, uguns, ugnis, ogoņ, agņi...
Un saprotu tos bez tulkošanas.

Zibeni gaidu
pār savu galvu.

... Garās, eiropeiskās skropstas.
Neiespējami slepus pulkstenī paskatīties.
Skropstas
kā magnēta bultiņas
rāda
skatiena ceļu.

Redzu tuvū un tālu, katru strīpiņu redzu,
punktu un smalki uztrītā zīmuļa rakstu,
redzu ar sārredzi,
apgriežu galvu divreiz kā pūce apkārt,
redzu naktī un redzu krēslā.
Redzu ar trešo aci.
Pats mani iemācīji.

Skatos uz iekšu, sevī,
un neredzu vairs
ne ļaudis, ne pasauli, it neko.
Skatos sevī uz iekšu
un redzu vien savu bēdu.
Arī favējā skola.

Un nevajag —
ne rīkstes, ne zelta gredzena, ne naža asmens.
Profams, māja uz ūdensāderēm stāv.
Nebij jēgas nekādas
atklāt šīs āderes.
Jo viņas bij visur.
Gan krēslu, gan gultu, gan rakstāmgaldu
varēja pārvietot vien
no vienas āderes uz otru āderi.

— Ko, pīles! Tas ir no «Minhauzena», —
feicām mēs pārsteigtajai Annemarijai.
[Pīļu bari, spārniem švīkstot,
rietā nesās pār mājām.
Turpu un atpakaļ.]
Tas ir barons, Rīgas barons Minhauzens!
No cietokšņa sienas,
no Daugavas labā krasta
viņš sūta mežapīles
pēctečiem,
kurus neizbrīnēt vairs ne ar ko.

Ai, tūkstoškārt atvainojos, bet vai patiešām
augsti godājamā latviešu sabiedrība —
ai, bezgala cienījamā,
ai, apveltītā ar nopelniem daudziem,
ai, pilnības virzienā virzīgā —
reizēm, paklausot kaut kam neizprotamam,
nav līdzīga skorpionam,
kas dzeloni triec pats sevī!

Skaudība —
dižens kustību aizturošs spēks.

♦ ♦ ♦

Un pilsētā ienāk brīvais pants
kā elefants,
un gudrajās acīs tam gurdums.

Un dikdienis dikdienim
apstulbis:

ak dies, briesmu lietas,
it nekā svēta, kroplība vien.

Un meitene apburta
zēnam:

brīnumainas ir viņa acis,
bet kas par ērmīgu skatienu
un augstprātīgu mocekļa muti!

Un mulķis mulķi aiz piedurknes velk:
ej nost, citādi nospļausies vēl.

Klavieres vienas un pieci pianīni
vienlaikus dzīvoja šajā mājā,
bet šīs mājas divsimtgadīgais koks —
stenderes, dzegas, parketa dēļiši
paši par sevi mūzika bija.

Sargsuns aiz ezera
nakti pēkšņi iekaucās melodiski
un aiz iedvesmas reizēm
tīri paņēma oktāvu.
Suns bija i kamertonis.
Reiz es pārbaudīju uz klaviatūras,
jā, patiešām: la-la ... Šausmas.

Pārdeva vienu pianīnu.
Un nez kāpēc noskuma visa māja.
Kaut arī — kam kāda tur daļa.
Un tomēr.

Nekad nedrīkst šķirties no klavierēm.
Pat tad, ja nav vairs pianista.
Lai klavieres stāv un klusē,
lai stāv kaut veselu paaudzi,
klavierēm tā nav mūžība.

Pat klusas klavieres
savu nepamanāmo darbu dara.
Pat mēmas klavieres ar atvāzfu vāku
biedē. Un ne tikai bērnus.

Pat aizvērtas klavieres
liek domīgiem tapāt.
Pamestas klavieres — mīkla,
dvēseles tārps, sirdsapziņas grauzējs.

Nevienam nav izdevies
paiet klavierēm garām nepamanītam.
Pārvērtība.
Par niecīgu foņa trīsdesmitotro daļiņu,
bet cilvēks jau cits.

Par dienasgrāmatu nevarēja būt pat ne runas.
Dzīve bij dārga pati par sevi.
Aprakstīšana
pazeminātu to neizbēgami.
Tie, kas bērnībā, vecumā dienasgrāmatas raksta, —
viltnieki vien —
viņi neraksta sev.
Vienmēr jūtams ir trešais liekais —
te labāk par sevi, te sliktāk,
bet taisnību pilnu — nekad.
Negribot viņi ir spiesti novērot sevi.
Pakāpeniski viņi sāk dzīvot dienasgrāmatai.
Un beigu beigās
top paši sev par okškeriem.

Jā, reizēm tika aizsākta dienasgrāmata,
bet pazuda drīz un bez pēdām.

ATSLĒGA

Atslēga, pierasti sildītā plaukstā,
mēteļa kabatā pazīstamzvanīgā, mājas
atslēga, durtiņu atslēga, noslēpumatslēga,
kabatas dieviņ, talisman, amulets, sudraba
stienīti mans.

Pierastu nemanāmkustību atslēgu
pagriezt un ieiet kameņes zeltītā mājoklī,
kurā i medus, i putekšņu gana un vaska
sējumi dzīvo nesaprotamu, brīžiem jocīgu
dzīvi, iegribas, kaprīzes uzklauso, klejo
no plaukta uz plauktu, te pēkšņi uz grīdas,
te kaktā, te lietusmētelī ietinas vecā karte.

Un meistars ilgi, skumji un vērīgi
ugunī skatās un lasa uguns bezprāta
dziesmas un pelnu romānus klusos, un skatiens
tam draudzīgs, tāds, it kā skatītos
burtnīcā, tā kā ugunī skatās, un ugunī
tā, kā burtnīcā skatās, vienas, var redzēt, cilts
viņš ar liesmu.

... Staigāju stundām, baidoties svešās
pilsētas acu dobumu tukšo — un vairs
ne mājas, ne noslēpumu, ne durvju, tikai
atslēga vien, tik pierasti silta no plaukstas,
pēdējā kustībā tveru pēc salmiņa
ši — Visuma vējš man cērt acīs
asas smiltis no zvaigznēm un pūš mani
nost no mīlēt beigušās rūgtās zemes.

♦ ♦ ♦

Nē, ne pa trotuāru, ne arī pa bruģi —
pa skudru ceļu
pa Rīgu tekalē bērniņa mana.

No vecās Ģerfrūdes
uz Pēterbaznīcas drupām,
kur pūces ligzdo
un ložu dragātās sienās
trakas vītņu kāpnes vēl saglabājušās.
Iespiesti trepju bruņās,
mēs skatījāmies uz Rīgas panorāmu
cauri šāviņu caurumam —
aizrāvās elpa.

Pa Tērbatas ielas daudzkrāsu bruģi
tā kā pa faureņu pļavu
garām Matīsa firgum,
pa bruģētām sānielām
peles gaitā — uz Lielajiem kapiem,
kur neskartas vēl ir kapu sētas un pieminekļi.
Pať kapličās ieskatījāmies —
matī stāvus.

Tais laikos Rīgas centrā jūlijā atveda
bišu stropus.

Pinkaini zeltainas liepas dūca,
un mēs mācījāmies piesargāties
un nestāvēt bišu gaisa ceļā.

Tais gados pēc kara
lielie strādāja līdz vēlam vakaram
un bērnus atstāja mierā.
Mums bija īsta bērnība,
mums bija pašizglītība.
Kafrs no mums pabija skudra,
bife, pūce un pele.

ZVIRBULIS IZDŽĪVOJIS

Pārcietis, nelietēns. Zvirbulītis — dzīvs.
Ziema, nu neesi vairs tāda...
Atkusnis smaržo pēc zemes, kas blīzt.

«Izdzīvojis. Kārtībā tātad.
Dziedot vien ziemotu, gaisos nests,
ielas kņadā kā mājās,
iet ja prastu kā cilvēki es —
cilājot kājas.

Nesanāk. Sāpus un sāpus vien sanāk —
visu to dzīvīti palēkādāties...»

ATVADAS NO PUTNIEM

Sarkanrīklīte dega aiz ziņkārības.
Pa krūmiem gar taku lēkāja pakaļ —
kur nu tie divi? Uguntiņa — no zara uz zaru.
Bet mizuložņa bij nobijusies.
Visu dienu ar savu īlenu liko no priedes mizas
zābakus šuj.

Paskaties — noslēpusies.
[— Neskaties virsū, nepalēnini gaitu, neboli
acis, ieslēdz sānu redzi. Starp citu, tā
ir daudz asāka.)
Bet sudraba dzēse
piekasīgā
uz ciņa virs ūdensspoguļa nostājusies.
Un staipīja kaklu rītausmas debesīs,
cenšoties noknābt
viņai vien redzamu zvaigzni.

... Putnus novērot
var tikai divatā.
Vajadzīgs liecinieks.
Līdzdalībnieks.
Putnu, kas ieraudzīts,
vajag uzdāvināt.
Kādam uzdāvināt.
Cītādi jēgas nav.

Smagi aizcirtās ciet
durvis uz pasauli to.

♦ ♦ ♦

Rīgas dzeltenās rozes izzūd.

Aizspriedums

prasa savu.

Tā nu fas ir.

Rozes ir beigtas.

Beļ nodevība,

pārcēlusies uz balto,

uz sārtu krāsu,

pastāv tāpat.

Beļ dzeltenās saknes tur apakšā

cer ...

Latīņu frāzes izrunāt nedrīkst. Vien rakstīt.

Latīņu izteicieni,

kad tos izrunā dzīva balss

ar savu jebkura dialekta akcentu dzīvo,

tikai pierāda lieku reizi,

ka *lingua latina* ir mirusi.

Bet dzīva — ir doma.

Saka, ķermenis mirstīgs, taču zinātne visspēcīga —
un netālā nākotnē

galva, no rumpja kas atdalījusies,

varēs dzīvot praktiski mūžīgi.

Galvas — nošķirtās, nemirstīgās —

aina bezcerīga, vai ne!

Bet doma — re, dzīva.

Un kā pelīte klusām un nemanāmi

pārtek no paaudzes paaudzē.

Nedzirdam pašu vārdus.
Tie, ko mēs izrunājam,
otrā cilvēkā paliek
un iestrēgst tajā.
Aizmirstam pašu vārdus.
Izrunāts vārds izgaist mirklī,
kopiju neatstājot,
neatstājot pēcnāves masku.
Mūsu izrunātai labdzimtai dumībai
piemīt bumerangīpašības.
Pēc daudziem gadiem
cilvēku satiec —
un viņš atdod atpakaļ tev
tavas aplamības.
Un ķer tieši sirdī.

Viss sarežģījies
neparedzēti.

Toties cik vienkārši kļuvis —
ielīst cīta ādā,
cīta bēdu pieņem
par savu
un sveša cilvēka liktenī dzīvot
kā savā.

Jā, tas ir vienkārši kļuvis —
otra ādā ielīst, un paši no sevis izgaisuši
ir sliekšņi un atslēgas durvīm.
Bet kļuvis ir vienkārši —
plecu pielikt.

Neizdibināms dzejas vaigs.
Pati sev uzdod mīklas.
Viens gan ir skaidrs — tā
vēl izstrādās ar tevi
joku, pārsteigs ar
metamorfozēm,
bet var arī būt,
ka pavērsīsies pret mums ar draudīgu ģīmi.
Nav arī izslēgts, ka sāksies it viss
ar traktātiem zinātniskiem.
Tos atkal, kā senatnē, rakstīs
dzejas formā.

— ♦ ♦ ♦ —
Un tāpēc nav vēl drupās pasaule —
ka turas tā uz godavārda. Cēli
ir sakāmvārdi, bet ne visi gudri. Re,
ir roka dziļi gaudos nu. Un pelavās.

Ar putnu siekalām viss sasaistīts
šai pasaulē — ar nemirstīgu mālu,
ar zemi vienā skatā apvārsnis,
un likteņi ir sašūti ar zāli.

Vien atmiņa — tā ir kā adata.
Ar asinīm nav jāzvērē nevienam.
Bet pasaule nav pīšļos pīšļota,
jo, spītējot simt dumjiem pateicieniem,

es lasu — tagad vairāk kā jebkad —
vai acu piemiedziens vai žests to nodod —
uz godavārda tāfad turas! Jā!
Viss noturas uz vārda un uz goda.

SATURS

Čaklais M. Magnētiskā ezera krastā 3

I.

Dzejolis par ozolzīles bērnu. Atdz. M. Čaklais 9

Mijkrēslis. Atdz. M. Čaklais 11

Krēslas virši. Atdz. M. Čaklais 12

«Uzbrukums saulespuķēnam...». Atdz. O. Vācletis 14

Pelēkās nakts. Atdz. O. Vācletis 15

Zīpkārība. Atdz. O. Vācletis 17

«Mans vecais, vecais koka nams...». Atdz. O. Vācletis 19

Jūtu audzināšana. Atdz. M. Čaklais 20

«Es rakstu tev gadījumā...». Atdz. M. Čaklais 21

Ļaužu likteņi. Atdz. M. Čaklais 22

Kriflens. Atdz. O. Vācletis 23

Infonāclijas. Atdz. M. Čaklais 24

Jukušais dārznieks. Atdz. M. Čaklais 24

«Arvien laiku pieslēpt un noslēpt...». Atdz. O. Vācletis 26

Pamanītās iespiedkjūdas. Atdz. O. Vācletis 27

Žargons. Atdz. O. Vācletis 29

Spoguļa devējs. Atdz. M. Čaklais 30

Septembris. Atdz. autore 32

«Es iztikšu bez nofs, kas moka...». Atdz. O. Vācletis 33

Kā mēs atrāvāmies no zināšanu apguves Fundamentālajā
bibliotēkā. Atdz. M. Čaklais 34

Aizmirstie svētki. Atdz. O. Vācletis 35

Ziemeļnieki. Atdz. O. Vācletis 38

Dakstiņi, dakstiņi, dakstiņi... Atdz. M. Čaklais 39

Rīgas lietussargi. Atdz. O. Vācletis 41

Johans Kristofs Broce. Afdz. O. Vācietis	44
Latvisko veltvārdu skaistums. Afdz. M. Čaklais	49
Dzintars. Afdz. M. Čaklais	50
Spēcīgs latviešu akcents. Afdz. M. Čaklais	51
«Taču kāda latviešu vecenīte...». Afdz. M. Čaklais	52
Pilsētas pulksteņi. Afdz. M. Čaklais	53

2

«Manī no dzimšanas ir kaut kas sunisks...».

Afdz. M. Čaklais 55

Pinkains dzejolis. Afdz. M. Čaklais 56

Iztīdējais dzejolis. Afdz. M. Čaklais 58

Nežēlīgs dzejolis. Afdz. M. Čaklais 59

Nažu trulinātājs. Afdz. M. Čaklais 60

«Mūsu darbošanās...». Afdz. M. Čaklais 62

«Insekts nemanāmi atrod ādu, kur ielīst...».

Afdz. M. Čaklais 63

«Starp paaudzi pazaudētu un paaudzi neafrastu...».

Afdz. M. Čaklais 64

«Pili galvu — lletus tīkal blīž...». Afdz. M. Čaklais 65

«Kad pazuda mums bumba dzeltenā...».

Afdz. M. Čaklais 66

Bērni, kad viņus neredz. Afdz. M. Čaklais 67

Ķirbis. Afdz. M. Čaklais 68

«Vēl rudenī iesēja koki...». Afdz. M. Čaklais 69

«Nelzprofamo baiļu mākonis...». Afdz. M. Čaklais 70

«Tā arī paliks noslēpums...». Afdz. M. Čaklais 71

«Ai, sausserdī, tu mana dzīve...». Afdz. M. Čaklais 72

Krēslas puķi. Afdz. O. Vācietis 73

Zelfgalvītis. Afdz. O. Vācietis 74

«Kā grīša jocīgle mati...». Afdz. M. Čaklais 75

«Septembris — vīglu soļu mēnesis...».

Afdz. O. Vācietis 76

Puķu veikals. Afdz. M. Čaklais 77

«Vabole ar melnu fraku...». Afdz. M. Čaklais 78

«Kā mežone kaķene skrāpējās roze...».

Afdz. M. Čaklais 79

«Nesfeldzies, nesfeldzies sākt jaunu...».

Afdz. M. Čaklais 80

Atvadas no bērnības drauga. Afdz. M. Čaklais 81

«Vecpilsēta, tā ir kā lāde...». Afdz. M. Čaklais 82

«Botāniķa roka . . .».	Atdz. M. Čaklais	83
«Tā blīva ļoti skumja šķiršanās . . .».	Atdz. M. Čaklais	84
«Cik tomēr arī brūce alzaug . . .».	Atdz. M. Čaklais	85
Septembra apses.	Atdz. M. Čaklais	86
«Laiks nepārcirst mezglus, bet atšķefināt . . .».		
Atdz. M. Čaklais	87	
Jaunu dzejnieku gaidot.	Atdz. M. Čaklais	88
«Sāksim atkal runāt latīniski . . .».	Atdz. M. Čaklais	89
«Man ir laimējies . . .».	Atdz. M. Čaklais	90
«Podzola un smilšu zeme šī . . .».	Atdz. M. Čaklais	92
Cejmallapa.	Atdz. M. Čaklais	93
Dzejolis par kumpi.	Atdz. M. Čaklais	94
Kāpnes.	O. Vācietis	95
777.	Atdz. M. Čaklais	97
Ūdenstornis Allses ielā.	O. Vācietis	98
Lieliskā krupja atdzimšana.	O. Vācietis	100
Burvja kjūda.	Atdz. M. Čaklais	102
Baltu valodas.	O. Vācietis	104
Krišjāņa Barona māja.	Atdz. M. Čaklais	105
Ērgemes Izloksnes vārdnīca.	Atdz. M. Čaklais	107
Paceplīša lizda.	Atdz. M. Čaklais	109

3

«Nekas. Nekas nealztās vēstules . . .».	Atdz. M. Čaklais	111
Iela.	Atdz. M. Čaklais	112
«Līdz tam mirklim I pastāv . . .».	Atdz. M. Čaklais	112
«Tagad zinu . . .».	Atdz. autore	113
«Kaut kāda īpaša civilizācija . . .».	Atdz. M. Čaklais	113
Brokastis pļavā.	Atdz. M. Čaklais	114
«Nelzfelktais, pēc tam pārakmeņojies . . .».		
Atdz. M. Čaklais	114	
Opera.	Atdz. M. Čaklais	115
Bērnība.	Atdz. M. Čaklais	117
Magnētiskais Māras ezers.	Atdz. M. Čaklais	118
Atmiņas.	Atdz. M. Čaklais	119
Uz jumta vara ielāps.	Atdz. M. Čaklais	120
«Kur pār bēdu, pār dziemi . . .».	Atdz. M. Čaklais	121
«Jā, dzeja. Burtnīcīte . . .».	Atdz. M. Čaklais	122
«Cik postīga slēksme . . .».	Atdz. M. Čaklais	123
«No rīta . . .».	Atdz. M. Čaklais	123

«Dievīnu valodu ģenealoģijas koku...».	Atdz. M. Čaklais	124
«Garās, eiropēiskās skropstas...».	Atdz. M. Čaklais	124
«Redzu fuvu un tālu, kafru strīpiņu redzu...».	Atdz. M. Čaklais	125
«Un nevajag...».	Atdz. M. Čaklais	125
«Ko, pīles! Tas ir no «Minhauzena»...».	Atdz. M. Čaklais	126
«Ai, tūkstoškārt atvainojos, bet vai pafležām...».	Atdz. M. Čaklais	126
«Un pilsētā lenāk brīvais pants...».	Atdz. M. Čaklais	127
«Klavīres vienas un pleci pianīnī...».	Atdz. M. Čaklais	128
«Par dlenasgrāmatu nevarēja būt ne runas...».	Atdz. M. Čaklais	129
Atslēga.	Atdz. M. Čaklais	130
«Nē, ne pa frofuāru, ne arī pa bruģi...».	Atdz. M. Čaklais	131
Zvirbulis izdzīvojis.	Atdz. M. Čaklais	132
Atvadas no puķēm.	Atdz. M. Čaklais	133
«Rīgas dzeltenās rozēs izzūd...».	Atdz. M. Čaklais	134
«Latīņu frāzes izrunāt nedrīkst...».	Atdz. M. Čaklais	135
«Nedzīrdam pašu vārdus...».	Atdz. M. Čaklais	136
«Vīss sarežģīties...».	Atdz. M. Čaklais	136
«Neizdibināms dzejas vaigs...».	Atdz. M. Čaklais	137
«Un tāpēc nav vēl drupās pasaule...».	Atdz. M. Čaklais	138

* 1. nodaļas dzejoļi publicēti grāmatā: L. Azarova, «Ar dzēves spalvu zīmēta pilsēta». Rīga, «Liesma», 1975.

Людмила Азарова
МАГНИТНОЕ ОЗЕРО МАРАС

Стихотворения

Рига «Лиесма» 1987
На латышском языке
Составил Марис Чаклайс
Перевели с русского
Ояр Вацietis и Марис Чаклайс
Художник Юрис Петрашкевич

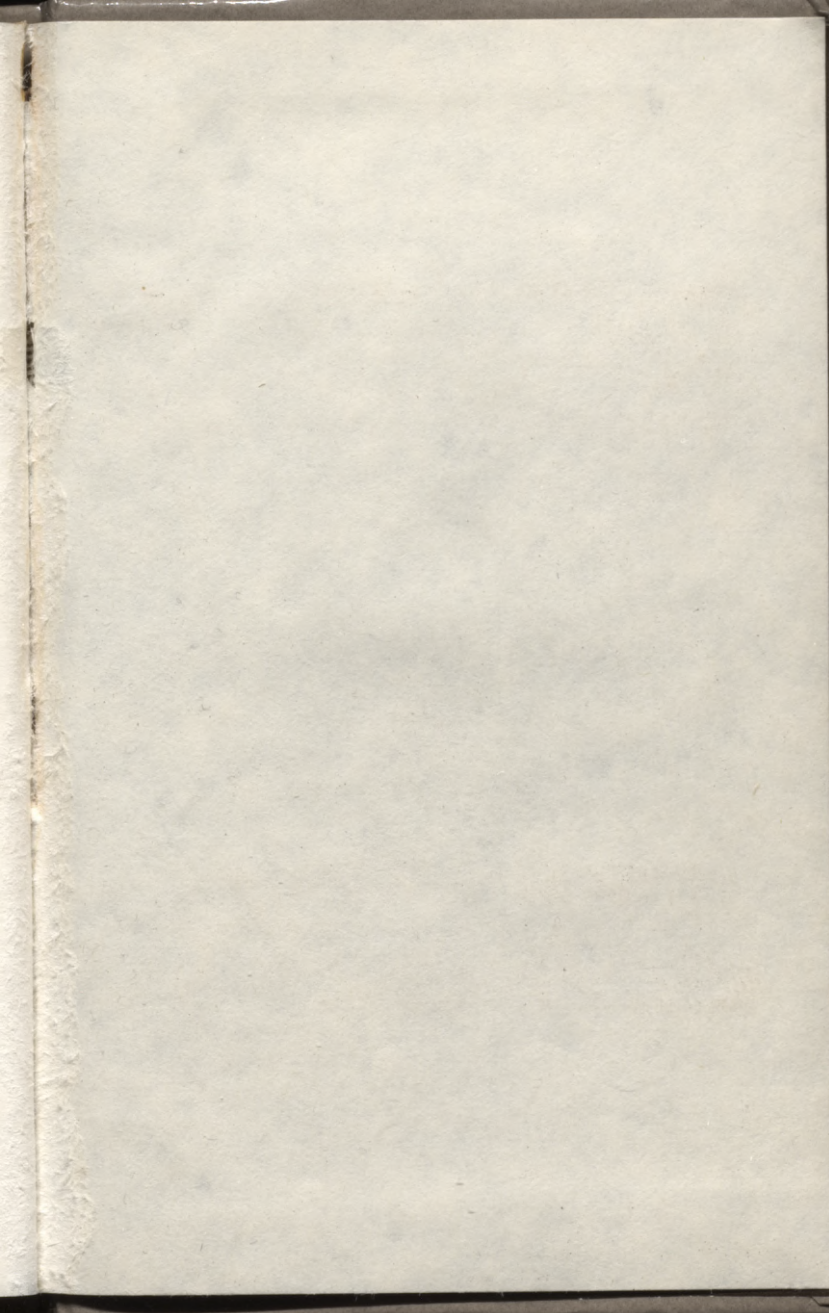
ИБ № 3981

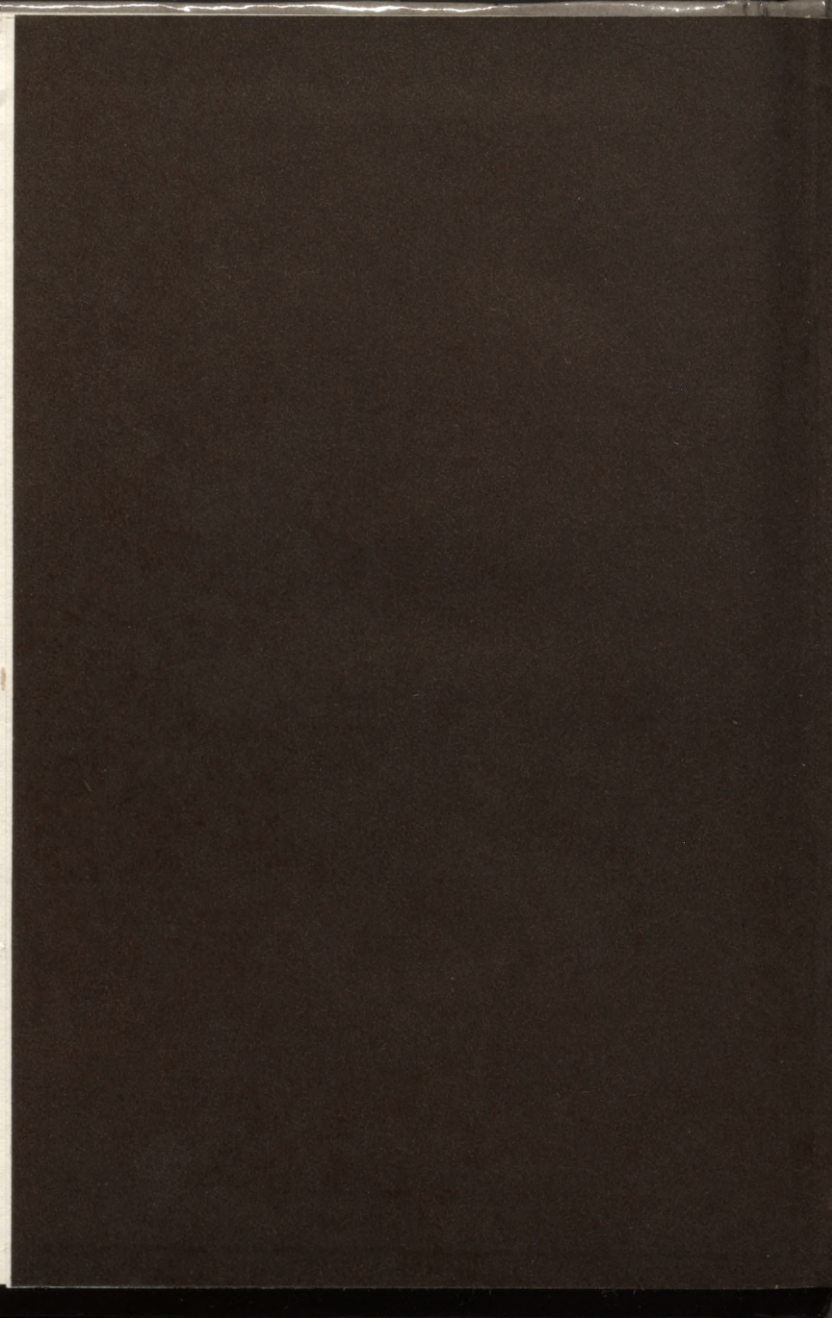
Ludmila Azarova
MAGNĒTISKAIS MĀRAS EZERS

Redaktore M. Cieļēna
Mākslinieciskais redaktors D. Breikšs
Tehniskā redaktore M. Jaunzeme
Korektore A. Giptere

Nodota salikšanai 20.03.86. Parakstīta iespiešanai 08.12.86. JT 11307. Formāts 70×90/32. Tipogrāfijas papīrs № 1. Žurnālu cirstā garnifūra. Augstspiedums. 7,09 uzsk. iespiedl.; 7,89 uzsk. krāsu nov.; 4,49 izdevn. l. Metiens 6000 eks. Pasūt. № 359-3. Cena 65 kap. Izdevniecība «Liesma», 226256 Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn. № 162/32427/Dtp-135. Iespiesta Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas tipogrāfijā «Cīņa», 226011 Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40. Vāks un aplikumi iespiesti Rīgas Paraugtipogrāfijā, 226004 Rīgā, Vienības gatvē 11.

121. ...
 122. ...
 123. ...
 124. ...
 125. ...
 126. ...
 127. ...
 128. ...
 129. ...
 130. ...
 131. ...
 132. ...
 133. ...
 134. ...
 135. ...
 136. ...
 137. ...
 138. ...
 139. ...
 140. ...
 141. ...
 142. ...
 143. ...
 144. ...
 145. ...
 146. ...
 147. ...
 148. ...
 149. ...
 150. ...
 151. ...
 152. ...
 153. ...
 154. ...
 155. ...
 156. ...
 157. ...
 158. ...
 159. ...
 160. ...
 161. ...
 162. ...
 163. ...
 164. ...
 165. ...
 166. ...
 167. ...
 168. ...
 169. ...
 170. ...
 171. ...
 172. ...
 173. ...
 174. ...
 175. ...
 176. ...
 177. ...
 178. ...
 179. ...
 180. ...
 181. ...
 182. ...
 183. ...
 184. ...
 185. ...
 186. ...
 187. ...
 188. ...
 189. ...
 190. ...
 191. ...
 192. ...
 193. ...
 194. ...
 195. ...
 196. ...
 197. ...
 198. ...
 199. ...
 200. ...

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308036744

0,65